

VOZKA

Ročník XXV | léto 2024

Magazín o životě
a pro život
na vozíku

ROZHOVOR

LUKÁŠ
HRUSKA
SPISOVATEL

CVIČÍM, PIJU KAFE
A ODPOLEDNE
PÍŠU

Jsme schopni navrhnout a realizovat úpravu vozidla dle přání majitele tak, aby nastupování, ovládání a používání bylo nejen maximálně bezpečné, ale i pohodlné. Samozřejmostí je pro nás instalace originálních dílů předních světových výrobců v kombinaci s našimi vlastními prověřenými systémy, které v praxi neustále zdokonalujeme již od roku 1998.

Kompletní úpravy automobilů pro tělesně postižené,
odvoz vozidla k úpravě a zpět je v případě zájmu zajišťován
vlastním odtahovým speciálem

25 let profesionální práce v oboru

CO V ČÍSLE NAJDETE

6–8

GALERIE
Netta Ganor
Izraelská malířka ústy
(red)

22–25

REPORTÁŽ
Jak se vede senegalským bratrům
Josefovi a Jowelovi v Gambii
Zuzana Bárová

28–29

SPORTOVNÍ RYBAŘENÍ
Čeští handicapovaní rybáři přivezli
bronz z mistrovství světa!
Jan Porhansl

36–39

MEZINÁRODNÍ DEN ALS
Prague City Swim
aneb Plavej pro dobrou věc

Lenka Martínková

45–47

PROTETIKA
Příběh opravdového člověka
a protetika ve 21. století

Zuzana Bárová

56–59

FESTIVAL
Colours of Ostrava:
Colours bez bariér i s relax zónou

Colours bez bariér, (red)

Magazín o životě a pro život na vozíku

Ročník XXVI.
Vychází čtvrtletně online
www.vozka.org

Vydává
Ostravská organizace vozíčkářů, spolek,
Horymírova 3054/121,
700 30 Ostrava-Zábřeh
IČO: 66933579
www.vozickari-ostava.cz

REDAKCE

Šéfredaktor, editor, grafika, web, inzerce
Pavel Plohák, sefredaktor@vozka.org,
737 238 933

Administrativní spolupráce

Marie Báňová

Registrace

MK ČR E 12818

Facebook

<https://www.facebook.com/magazinvozka>

FINANČNÍ PODPORA

Statutární město Ostrava,
Ministerstvo zdravotnictví,
Nakladatelství UMUN aj.

Články nemusí být shodné s názory
redakce a vydavatele. Zařazování
příspěvků je na rozhodnutí redakce.
Redakce si vyhrazuje právo na úpravu
příspěvků.

Foto na titulní straně: Karin Petřkovská

KUKÁTKO

Handicapovaní studenti mohou žádat o Stipendium Bariéry

Konto Bariéry opět podpoří handicapované studenty. Středoškoláci a vysokoškoláci se zdravotním postižením se mohou už nyní hlásit o finanční pomoc v nadcházejícím školním, respektive akademickém roce. Žádosti o Stipendium Bariéry lze podávat do 31. srpna 2024. Unikátní vzdělávací projekt financuje Konto Bariéry z výnosů aukčních salonů výtvarníků.

Stipendistům Konta Bariéry vyplácí nadace měsíční příspěvek ve výši 1000–4000 Kč. Peníze nejsou vázány na studijní výsledky, ale slouží především jako sociální podpora, která pomáhá handicapovaným studentům hradit část nákladů spojených se studiem.

„Stipendium Bariéry patří k nejstarším projektům nadace. Už čtvrt století pomáháme studentům s handicapem překonávat nejrůznější překážky na jejich cestě za vzděláním. Podpora je výjimečná v tom, že si o využití peněz rozhoduje každý student sám. Někdo stipendium použije na zaplacení asistenta, jiný například na dopravu,“ říká ředitelka Nadace Charty 77 – Konta Bariéry Jolana Voldánová.

Pro školní, respektive akademický rok 2024/2025 vyhláší Konto Bariéry už 26. ročník projektu. V tom dosavadním získalo Stipendium Bariéry 59 studentů na středních avšakých školách v rámci celé České republiky. Mezi nimi i 22letá Barбора, která studuje sociální a charitativní práci na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Kvůli svému onemocnění nemůže ovládat ruce ani nohy, spolehnout se může jen na svoji hlavu. Píše a kreslí ústy, svůj styl pojmenovala pusopis a své obrazy dokonce vystavuje.

Rada Konta Bariéry rozdělila ve školním a akademickém roce 2023/2024 mezi handicapované studenty částku 1 375 000 Kč. Kvalitní vzdělání znamená pro lidi s handicapem lepší možnost uplatnění na trhu práce. Přihláška a podrobné informace pro uchazeče o stipendium jsou k dispozici na [webu Konta Bariéry](#).

Bezplatné kurzy bezpečné jízdy pro řidiče s handicapem

Kurzy realizuje Platforma VIZE o už od června, pokračovat budou 7. září na Polygonu Jihlava a na dalších místech.

Kurzy bezpečné jízdy umožňují osobám s omezením hybnosti, individuální úpravou automobilu nebo sluchovým postižením zlepšit své řidičské dovednosti a sebevědomí za volantem.

Kurzy se budou skládat z teoretické a praktické části. V teoretické části se dozvíte informace o základních fyzikálních vlastnostech jízdy s autem, krizových situacích nebo o možnostech čerpání příspěvků a úprav automobilu. Během praktické části si vyzkoušíte jízdu na jednotlivých cvičných plochách za běžných povětrnostních podmínek, ale i za snížené adheze na speciálních kluzných povrchách. Dále pak krizové brzdění, vyhýbací manévry, slalomy, parkování apod.

Kurz bezpečné jízdy je určen pro osoby se zdravotním postižením, které využívají především ruční řízení. Slouží ke zdokonalení řidičských schopností. Účast na kurzu je zdarma. Registrace na kurz skrze webové stránky [kurzy.platformavize.cz](#) je závazná. Lze ji zrušit nejpozději 48 hodin před konáním akce na e-mail: lbudina@koop.cz nebo na telefonu +420 727 901 494.

Po registraci vám budou na uvedený e-mail automaticky odeslány organizační pokyny a podmínky k absolvování kurzu. Kurz probíhá vždy v čase 9–15 hod., doporučujeme při-

jezd do 8.30 hod. (prezence účastníků na recepci centra bezpečné jízdy). Kurz je nutné absolvovat s vlastním vozidlem.

Zúčastnit se ho mohou i dvě osoby v jednom vozidle:

- např. vozidlo sdílené s neřidičím partnerem/partnerkou,
- doprovod pouze v případě nezbytnosti asistence.

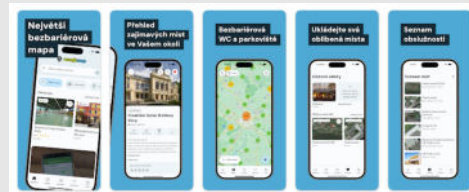
Vozidlo je možné havarijně připojit konkrétně na tento typ kurzu. Nicméně za předpokladu dodržování všech pokynů je riziko poškození vozidla málo pravděpodobné. Připojištění je možné zajistit přímo ráno na recepci centra bezpečné jízdy po předložení malého technického průkazu vozidla do limitu plnění 500 000 Kč se spoluúčastí. Náklady pokryje pořadatel.

V areálu je zajištěna káva, čaj a oběd. Uchazeč si je vědom rizik vyplývajících z nebezpečí vzniku škody a újmy na zdraví vzniklé při účasti na uvedeném kurzu. Účastník se během kurzu musí řídit pokyny pořadatele a jiných osob, které na průběhu akce s pořadatelem spolupracují. Je také povinen absolvovat veškerá školení nebo instruktáže, které zajistil pořadatel pro zajištění bezpečnosti průběhu kurzu nebo jiné účely.

Účastník si je vědom toho a souhlasí s tím, že program akce a případné změny jsou plně v kompetenci pořadatele. Účastník si je vědom, že pořadatel může změnit nebo zrušit jednotlivé termíny kurzů bez náhrady. Nejbližší termíny: 7. 9. Jihlava, 9. 9. a 6. 10. Česká Lípa, 9. 11. Třinec.

Aplikace VozejMap byla inovována, nic lepšího na bezbariérovou cestu nenajdete

VozejMap je jedním z klíčových projektů České asociace paraplegiků – CZEPA. Jedná se nejen o web, ale i o mobilní aplikaci. Inovovaná mobilní aplikace je nezbytnou součástí každého moderního vozičkáře, který chce mít přehled o bezbariérových místech v okolí svého pohybu – v ČR, ale i v zahraničí. Mobilní aplikace pro Android a iOS je ke stažení zcela zdarma. Najdete v ní rychlé vyhledávání pomocí GPS a navigaci na místo určení. Bezbariérová místa jsou v aplikaci kategorizována dle charakteru účelu a obsahují informace o typu bezbariérového přístupu, dostupnosti WC a parkoviště pro vozičkáře. Nová verze zmodernizovala celý systém aplikace tak, aby splňovala kritéria moderních chytrých telefonů. Došlo k vylepšení grafiky a uživatelského prostředí. Na domovské stránce se zobrazují tipy a doporučení na bezbariérová místa atd. Více informací najdete [zde](#).

Zdroje a foto: [helpnet.cz](#), [platformavizeo.cz](#), [vozejmap.cz](#), [zajiceknakoni.cz](#), [pcfenix.cz](#)

Bezbariérová doprava za vzděláním

I přes veškerou snahu zpřístupnit městskou hromadnou dopravu osobám na vozíku je stále ještě hodně míst, která jsou vozičkářům nedostupná. Nezisková organizace Borůvka Praha se provozem tří mikrobuseů s plošinou snaží lidem s postižením dopravu za každodenní výukou zjednodušit.

Možnost dopravit se za vzděláním je jednou ze základních potřeb úspěšné integrace lidí se zdravotním znevýhodněním do běžného života. Mnoho rodin dětí s handicapem se u Borůvky Praha zajímalo o možnosti bezbariérové dopravy do Jedličkova ústavu a běžných škol v Praze. Prostřednictvím zapůjčených a speciálně upravených mikrobuseů se vždy ochotnými řidiči se daří denně dopravit až 20 žáků a studentů do škol. Díky dostupné dopravě mohou rodiny těchto dětí volit z více škol a nemusí se omezovat jen na nejbližší okolí svého bydliště.

„Klienti se mohou vzdělávat v běžných školách mezi zdravými vrstevníky, jsou tak více samostatní a nezávislí. Zvyšují si sebevědomí a nejsou tak izolovaní od běžného každodenního života. Zároveň získají více sociálních kontaktů a zvýší se i životní úroveň rodiny,“ říká Lenka Nádvorníková, ředitelka neziskové organizace Borůvka Praha.

Děti a mladí lidé se tak od-poutávají od rodičů, kteří mohou docházet do svých zaměstnání, což má pozitivní vliv na celkovou životní úroveň klienta.

Počátkem školního roku, ale podle potřeb i v jeho průběhu se na základě žádostí a požadavků od rodičů a klientů sestavuje harmonogram jízdy do běžných škol v Praze a Jedličkova ústavu. Harmonogram je upraven tak, aby organizace mohla vyhovět co nejvíce požadavkům. Zároveň ale musí přihlížet ke kapacitě upravených mikrobuseů.

„Organizace Borůvka Praha je v současné době schopna převážet i více osob, pokud budou jezdit stejným směrem a ve stejnou dobu – například z internátu v JUŠ do Klárova ústavu atd. Maximum je momentálně 27 klientů. Ročně speciální mikrobusey najedou až 2800 km pro jednoho klienta. Většinou se však počet kilometrů pro jednoho z nich pohybuje mezi 1000–1500,“ doplňuje Lenka Nádvorníková.

V návaznosti na potřeby dětí je doprava nejvíce využívána v ranních a odpoledních hodinách. Projekt probíhá v průběhu celého školního roku.

Zajíček na koni s hvězdným dobrovolníkem

Známý herec Martin Písařík nedávno přiložil ruku k dílu při přípravách terapeutické jízdy v Hostivaři, kterou tam provozuje Zajíček na koni. Jako tvář reklamní kampaně Provident Financial se tak připojil k dobrovolníkům z řad zaměstnanců této společnosti. Provident je se Zajíčkem na koni spojen dlouhodobě, a to i v rámci projektu [Neviditelní](#), skrze něj podporuje znevýhodněné skupiny obyvatel.

Již téměř 20 let organizace Zajíček na koni pomáhá rodinám s handicapovanými dětmi i dalším znevýhodněným skupinám. Kromě provozu kavárny pro zdravotně znevýhodněné tak organizace nabízí i terapeutické a výcvikové jízdy na koních. Handicapované i jinak znevýhodněné děti dochází každý den na terapeutické lekce, které probíhají pod dohledem cvičitele v jízdárně v Praze 10 Hostivaři. A právě tam vyrazili i letos v rámci firemního dobrovolnického dne zaměstnanci Provident Financial. Tentokrát ale s hvězdným „kolegou“ v čele. Martin Písařík, který je se značkou Provident coby tvář její reklamní kampaně spojen již druhým rokem, se pustil do práce na přípravě jízdy na sezónu. Neminul ho úklid výběhů pro koně, neborenovace stájí, vyzkoušel si také asistenci při samotných terapeutických jízdách.

„Děti člověka obohatí svým pohledem na svět a pokud mají nějaký handicap, může nás ten jejich pohled hodně naučit. Vážím si všech rodičů, kteří se vydali na tu těžkou cestu plnou upřímné lásky. Odměnou jsou jim jen drobné úspěchy nebo skromné radosti. O to více je ale jejich cesta hodna obdivu a je třeba být v blízkosti a podat pomocnou ruku, pokud o to žádají,“ uvedl Martin Písařík.

Obrazy pro Fenix opět na brněnském letišti. Uvidí je opět 100 000 lidí?

Díky odborné porotě soutěže o nejkrásnější Obraz pro Fenix známe již sedmdesátku nejlepších děl letošního ročníku. Finálová kolekce je v těchto dnech k vidění v odletové hale na letišti Brno-Tuřany, kde se bude těšit zájmu cestujících až do 16. září. Loňská výstava zprjemnila čekání na odlet více než sto třiceti tisíců lidí.

„Máme velkou radost, že naši odletovou halu opět zpestřily obrazy mladých umělců. Tou v letních měsících denně projdou stovky až tisíce cestujících, a tak si jistě každé dílo najde své obdivovatele. Pro cestující jsou navíc vystavené obrazy příjemným rozptýlením během čekání na let. Věříme, že výstava také pomůže šířit osvětu o aktivitách neziskové organizace ParaCENTRUM Fenix“ uvedl Martin Vild, manažer obchodu a marketingu Letiště Brno.

V říjnu čeká na finálovou kolekci také již tradiční vernisáž a výstava v divadle Reduta. Uskuteční se také závěrečné hlasování veřejnosti, která vybere ten nejkrásnější Obraz pro Fenix.

Netta Ganor: Život je to, co si pro sebe vytváříte

Až do svých 15 let vedla Netta Ganor zcela normální život. Byla tehdy středoškolskou studentkou s mnoha přáteli a svůj volný čas věnovala umění a sportu. Úspěšně sportovala jako atletka, hrála tenis a po večerech se věnovala rukodělným pracím. Jak dnes Netta říká, žila docela obyčejný život, když se 25. listopadu 1994 pro ni vše změnilo...

nettaganor.com, mfpa.co.il | foto: nettaganor.com, mfpa.co.il

Byl pátek odpoledne; Právě jsem se vrátila ze střední školy, na kterou jsem nastoupila jen před pár týdny, snědla oběd a lehla si k nudné knize, abych se připravila na vypracování referátu. Najednou jsem ucítila ostrou bolest v lopatkách, kterou doprovázelo mravenčení, jež se mi šířilo po těle. Spolu s tím jsem začínala mít pocit, že ztrácím jak cit, tak schopnost hýbat nohama. Za necelou hodinu jsem zcela ochrnula od krku dolů. Naštěstí maminka a sestra byly doma a zavolaly sanitku, která mě odvezla do nejbližší nemocnice. Umístili mě na JIP a začali provádět testy a různá vyšetření. Trvalo to asi deset dní, než lékaři zjistili, čím trpím, přičemž mi byla diagnostikována transverzální myelitida C4–C5, která způsobila, že jsem ochrnula od ramen dolů (kromě levé paže) a byla jsem zcela závislá na ventilátoru po tracheotomii. Po propuštění z JIP jsem byla

Netta přednáší na mnoha akcích pro veřejnost nebo pro studenty

hospitalizována v rehabilitační nemocnici Alyn v Jeruzalémě, kde jsem tehdy žila, kde jsem zůstala téměř tři roky.

K zásadnímu zlepšení Nettiny rekonvalescence došlo během následujícího roku, kdy začala znovu

používat bicepsy v levé paži, a neméně důležité bylo i to, že byla odpojena od ventilátoru. To bylo možné díky úzké spolupráci se specialistou na dechovou rehabilitaci a také díky tréninku dýchacích svalů pomocí sady dechových cvičení několikrát denně.

„Dnes řídím levou rukou elektrický invalidní vozík a stále věřím, že se můj stav může ještě zlepšit. Mezitím se snažím udělat maximum pro to, aby můj život byl co nejnornálnější.“

V roce 1998 Netta začala studovat informatiku na Vysoké škole managementu v Rishon LeTsiyon. Na začátku nebylo moc jasné, jak to všechno zvládne, ale nakonec, po spoustě tvrdé práce a odhodlání, získala v roce 2001 bakalářský titul. Na začátku roku 2002 dokonce začala pracovat v jedné hi-tech společnosti a v roce 2005 navštívila obchodní školu, aby v roce 2010 dokončila studium MBA v oboru informačních systémů.

„Vzhledem k tomu, že mě výzkum vždy fascinoval, začala jsem pracovat na výzkumné práci v oblasti rozhraní člověk-počítač na univerzitě v Tel Avivu. V rehabilitačním centru jsem se setkala s postiženou dívkou, která malovala nohou i ústy. Inspirovala mě k tomu, abych si malování ústy vyzkoušela sama, takže jsem se brzy tuto techniku naučila a zamilovala se do ní. Mohla jsem být zase kreativní a tvořit umění!“

Když Netta dokončila bakalářské studium a vytvořila několik uměleckých děl, byla přijata do Asociace umělců malujících ústa a nohy jako stipendistka. Začala se účastnit skupinových výstav a její díla byla vytištěna na různých produktech, které sdružení prodává.

„V roce 2015 jsem byla ‚povýšena‘ na pozici přidruženého člena, takže jsem se mohla účastnit mezinárodních skupinových výstav a konferencí. Nemyslím si, že bych se někdy dostala k profesionální malbě, nebýt mého postižení a Asociace.“

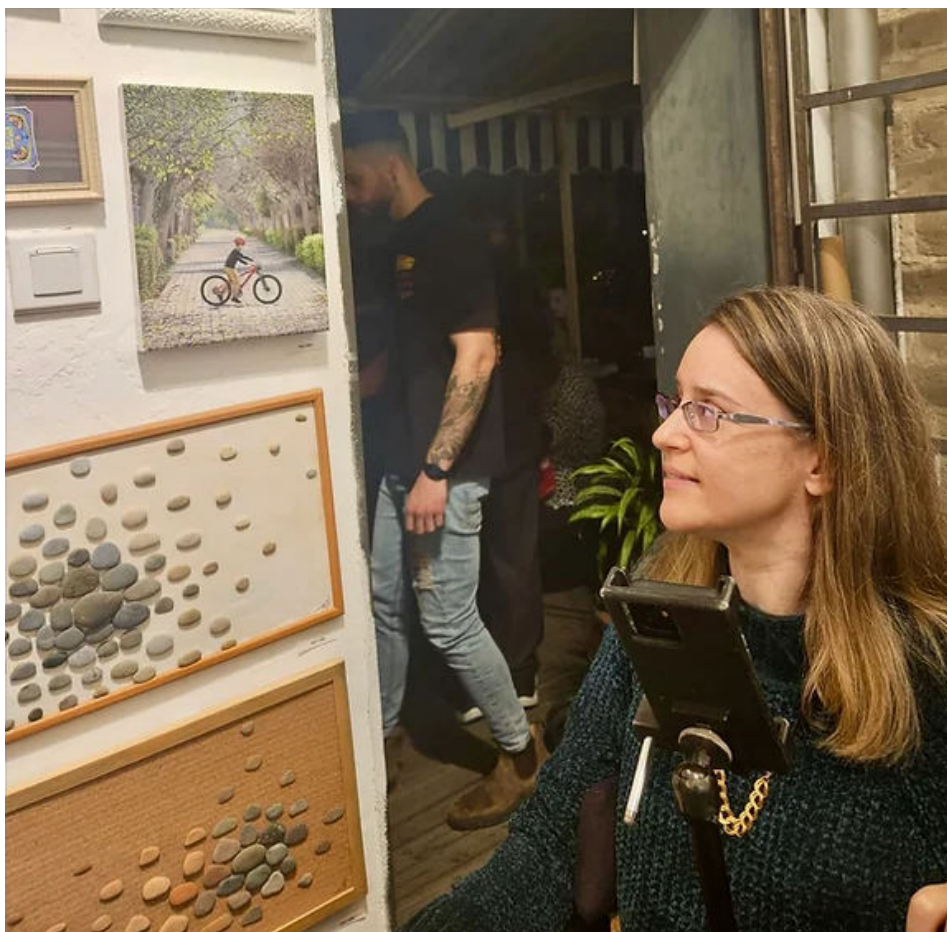
Život s takovým postižením byl pro Nettu každodenní boj. Na začátku bylo těžké zbavit se vzpomínek na tu mimořádně tělesně zdatnou a aktivní dívku.

„Nejtěžší na tom vždy bylo záviset na druhých ve zcela běžných věcech, které jsem kdysi dokázala udělat sama. Dlouho jsem si však dávala předsevzetí, že se tím nenechám nijak omezovat. A podařilo se mi to až tak, že jsem se 14. února 2014 stala hrdou maminkou svého prvorozeného chlapce.“

Netta nikdy neztratila naději, že může být nalezena léčebná metoda, která ji může takzvaně postavit na nohy.

„Je to jen otázka času, financí a kvalitního výzkumu. V poslední době došlo k tak velkému pokroku v léčbě postižení míchy, že se ohledně budoucnosti cítím velmi optimisticky.“

V současné době Netta pracuje jako designérka uživatelského prostředí ve velké hi-tech společnosti. V posledních letech napsala a ilustrovala tři kouzelné dětské knihy a stále se účastní výstav po celém Izraeli.

Výstava v Ben Ami Gallery v Tel Avivu v květnu 2024

Nakladatelství UMŮN: Nad Školou 1289, 463 11 Liberec 30, tel.: 485 161 712, umun@umun.cz, www.umun.cz

Květinový koberec

Ve veřejném parku

Na mostě v Kjóto

Lodky v Černé Hoře

Ztracený poklad

Tramvaj

Lukáš Hruška: Pohodový týpek, který napsal knihu

Text a foto: Karin Petřkovská

Na tohoto mladého muže mě upozornila kamarádka Radka. Prý: „Je to kluk z našeho města, napsal knihu, ale teda moc té propagaci nedal... Nechceš mu pomoci?“ Koukám tedy na Lukáše, roluji jeho profilem a pomalu mnou začíná projíždět vlna, kterou moc dobře znám. „Raduš, a tys věděla, že je na vozíku?“ Nevěděla. A já zase netušila, že v našem městě žije tento výjimečný mladý muž, který si tak trochu plní své sny...

Luky, co se ti stalo?

Tož, abych to vzal od začátku. Když mi bylo šest let, zlomil jsem si ruku. Musel jsem na operaci. Dali mi dvojitou narkózu, což byl asi spouštěč...

Proč dvojitou?

Ta první mě neuspala, doktoři už ale nechtěli čekat, a tak jsem dostal další dávku.

Aha, takže si myslíš, že kdybys tu narkózu nedostal, že by se tvá nemoc nemusela projevit, nebo tedy ne tak brzy?

Přesně, projevila by se i tak, ale až později; od toho šestého roku se již začaly objevovat první příznaky... Jedná se totiž o genetické onemocnění. Někomu se to projeví třeba až po čtyřicítce, někomu dříve, obvykle okolo puberty.

Takže co se pak dělo s tvým tělem?

Od těch šesti jsem začal mít výpadky – z ničeho nic mě třeba zradily nohy a já jsem spadl. Poslali mě tedy na vyšetření, kde zjistili, že mám Friedreichovu ataxii (zkráceně FA).

Přiznám se, že jsem o takovém onemocnění doposud neslyšela...

Jedná se o neurodegenerativní onemocnění, které způsobuje problémy s pohybem a s řečí. Postupně se ztenčují nervová vlákna v míše, což může vést k mnoha dalším zdravotním problémům.

Kolik je v České republice lidí se stejnou diagnózou? Nebo na světě?

Tak v České republice je to asi 45, a v celém světě nějakých 14 000 lidí. Loni vznikla patientská organizace Frieda, která mimo jiné spojuje lidi s tímhle onemocněním. Máme za sebou první setkání, do té doby jsem nikoho s FA neznal, tak na to vše už alespoň nejsme sami.

Mohu se zeptat, jaká je prognóza u této nemoci?

Tož moc pěkné to není. Prostě se to bude zhoršovat a pak umřu. Původně jsem si myslel, že se nedožiju ani toho-to věku, někdo zemře už ve dvaceti.

Existuje nějaká léčba?

Prozatím neexistuje.

(Táta Lukáše, který byl rozhovoru přítomen, říká, že se vyvíjí nějaké léky, ale v ČR ještě nejsou.)

Ach jo... Takže relativně zdravý jsi byl tedy do kdy?

Diagnostikovali mi ji asi v osmi letech, tak víceméně do té doby. Pak jsem začal mít nejistou chůzi, jak jsem

už říkal, sem tam jsem chytl balanc.

Postupně mě museli rodiče vodit za ruku, později mi museli pomáhat i do schodů.

Okolo 15 let jsem dostal vozík. Dost se to zhoršilo po mé další operaci.

Souvisela s tvou nemocí?

Ne, dostal jsem zánět slepého střeva, takže jsem absolvoval další narkózu. Pak už to šlo se mnou rychle z kopce. To jsem měl 14 let. Na začátku deváté třídy jsem dostal k asistenci paní, co mě vozila autem do školy a domů, to jsem ještě neměl vozík. Při nástupu na střední školu už jsem ho používal.

Jak vnímáte nemoc vašeho syna vy, pane Hruška?

Jednoduché to není... Ale snažíme se spolu komunikovat úplně normálně. Neberu ho jako člověka s handicapem. Co může dělat, to děláme, co nemůže dělat, zkrátka neděláme. Je to šikovný kluk, člověk by pro něj udělal všechno,

a on nám to na druhou stranu zas vše vrací.

Vnímám jeho vnitřní krásu od první chvíle...

Ano, Lukáš je super.

Rozumím vám, ani nevíte jak...

Vy to třeba pochopíte, já pochopím vás, ale normální lidé vůbec netuší, o čem to celé je...

Lukáši, jak vypadá tvůj běžný den?

Cvičím na milion způsobů, piju kafe, když dá počasí, jdu ven na zahradu. Jednou za uherský rok jdu někam do města. Psaní nechávám na odpoledne, ale často se necítím ani na to.

Jak píšeš? Koordinace rukou ti asi musí dělat potíže...

Tož není to jednoduché, ale nor-

málně stále píšu prsty, jen se často překlíkávám, a tedy sestále opravuji.

Jak dlouho jsi knihu psal?

Odpovídá táta: Psal ji rok, druhý rok jsme hledali vydavatele, takže celkově byla kniha na světě za dva roky. Jako upřímně – vydat knihu mladého začínajícího autora u nás v ČR je oříšek. Ale nakonec si Lukáš sehnal nějaké menší vydavatelství v Krnově.

Co tě vedlo k napsání knihy?

Táta: Vše má napsáno na konci knihy, v sekci zvané „Autorovy kecy“ (smích).

Lukáš: Chtěl jsem, aby na mě mohli být rodiče hrdí, jinak toho moc není...

Tomu nevěřím... Kde se vlastně kniha dá koupit?

Jednak u pana Fialy a paní Fialové na náměstí v Novém Jičíně a pak je také k zapůjčení v jičínské knihovně. No a samozřejmě mi stačí napsat na můj facebook a já ji pošlu za 200 Kč plus poštovné.

Kolik sis nechal udělat výtisků?

Táta: Nejprve jsme jich objednali 50, pak jsme mu udělali křest knihy, tam se většina těch knížek prodala. No a pak jsme objednali další stovku.

Co je to vlastně za žánr?

Je to mysteriózní fantasy novela pro mladé dospělé s prvky thrilleru, slušnou dávkou napětí a se spoustou humoru navrch. Jinými slovy, většinou je to vtipné, místy děsivé a podle jisté osmdesátileté mladice je to vyloženě horor (smích).

O čem kniha vůbec je?

Příběh se odehrává v jedné krásné zemi. Místní baron najde v lese mladého muže a vezme ho na svůj zámek. Tam se chlapec snaží vzpomenout, co se vlastně stalo. Touží si dát svůj život dohromady, ale to ještě netuší, že bude muset znovu bojovat o holý život...

Vkládá jsi do hlavního hrdiny kus sebe sama?

Každý spisovatel dá do knížek kus sebe, ale ne, opravdu to není o mě. Celé je to fabule. Hodně čtenářů – a mi to při psaní vůbec nedošlo – si název knihy *Neznámý syn* spojuje se mnou (úsměv).

Vraťme se teď ke tvé nemoci. Docházíš do nějakého zařízení rehabilitovat?

V průběhu života jsem toho obešel skutečně hodně, na jednom pracovišti mě nevzali, v jiném na mě měli spolu

s veškerým papírováním všeho všudy půl hodiny, takže ve výsledku se mnou cvičili pár minut, což pro mě nemělo smysl. Teď chodím do posilovny v Kálaci, a tam se mnou cvičí trenér. Sedím na vozíku a přitahuji kladku nebo zvedám činky. Věnuji se tomu asi hodinu týdně. Cítím se podstatně lépe, a to jak po fyzické, tak po mentální stránce. Navíc díky cvičení lépe vypa-dám (úsměv).

Měl jsi někdy krizi? Byl jsi smutný nebo našťvaný za to, že právě ty...

Každý člověk v podobném zdravotním omezení má časté deprese, ale víceméně jsem je překonal. Žiju, jak to jen jde...

Udělal jsi během posledních let i něco bláznivého?

Dívala ses na moje fotky? Něco by se našlo (smích). Tak jel jsem třeba na motorce. A taky jsem letěl v letadle a ve vrtulníku.

Táta: Vyzkoušel i paragliding.

Jaké to bylo? Na paraglide by mě nikdo nedostal...

Ještě dva týdny poté mě všechno bolelo, protože ve vzduchu je úplně jiný tlak. Ale stálo to za to. Byl jsem přivázaný – kromě běžného vázání jsem měl přivázané i nohy.

Takže jsi vlastně kluk, který si plní své sny – vydals knihu, letěl jsi v oblacích, co přijde dál?

Knihu jsem vydal mimochodem i v angličtině, dá se koupit na Amazonu. Rád bych v psaní pokračoval. Kromě toho ještě nevím, ale určitě něco vymyslím (úsměv).

Co dovolená, výlety?

Táta: Tak dá se to, ale v takové omezené formě, maximálně na pár nocí. Problém je sehnat ubytování. V hotelech vám napíšou, že nabízejí bezbariérové ubytování, ale po příjezdu zjistíte, že tam jsou schody nebo že dveře do koupelny jsou šedesátky, přes které se vozík nedostane. Hlavně tedy u nás. Loni jsme byli v Polsku, v Katowicích, a tam to bylo moc fajn.

Lukáš: Než se objevila pandemie covidu-19, byli jsme v Londýně. Už od mala jsem se tam chtěl podívat.

Věnuješ se třeba plavání?

Na zahradě máme bazén. Když chci jít plavat, tak mě tam snesou na vozíku.

Vidím že máš i nějaká tetování. Co přesně znamenají?

Jedno je symbol odvahy. To jsem si nechal udělat, když jsem překonal strach z dětství, strach z výšek. Druhé tetování zobrazuje uzal s třemi „hroty“ – jeden znamená tělo (makám na sobě), druhý mysl (makám i myslí)

a třetí ducha (beru vše optimisticky). No a to propojení značí, že díky tomu všemu můj život má smysl a já jsem šťastný. To jsem si nechal udělat po vydání knihy.

Jak to máš s holkama, pokud se mohu zeptat?

Ještě pár let zpátky jsem doufal, že někdy potkám nějakou ženu, která by mě chápala a brala mě se vším všudy. Ale nikdy to nepřineslo nic pozitivního, jen smutek a depresi, tak jsem takové nesmysly pustil z hlavy. Až budu bohatý a slavný, tak si najdu nějakou zlatokopku (smích).

Existuje něco, co bys vzkázal tzv. zdravým lidem?

Přestaňte se furt vymlouvat, že něco nedokázete, zdravý člověk dokáže cokoli. Jde jen o to, aby zjistil, jak to provede. Na světě je spousta lidí, kteří se stále na něco vymlouvají, jen aby se nemuseli namáhat.

Chvilka ticha... Lukášův táta se najednou zvedl, čímž dal jakoby znamení, že je čas rozhovor ukončit.

Setkání s Lukášem ve mě rezonovalo ještě dlouho. Věděla jsem, že se musíme setkat podruhé a pak zas a znova. Že toho kluka chci fotit, navštěvovat, zpovídat... Být alespoň jednou za čas součástí jeho života.

Uběhlo pár týdnů a setkali jsme se opět, tentokrát v kavárně, a to i s jeho báječnou asistentkou Táňou. Luky byl velmi pozitivně naladěný, povídal jsem si tentokrát především mimo diktafon. Při tomto setkání mi šlo především o to, abych zachytila Lukyho na fotografiích i mimo domácí prostředí, dát si s ním dobrou kávu a celé to odlehčit, což se nám velmi dobře povedlo.

Později jsme se prošli k ZŠ Tyršova, kterou navštěvoval jako dítě, následovalo centrum, tedy náměstí a pak jsme se rozešli každý svým směrem...

Děkuji, Lukáši.

Milí čtenáři VOZKY,
je mi potěšením představit vám svou první a pravdě-
podobně ne poslední knihu – *Neznámý syn!*

Knihu jsem představil už v rozhovoru. Kdo ví, třeba
se vám bude líbit. Pokud ne, tak to všechno brzy skončí...
Jako vážně – je to krátká kniha.

Příjemné počteníčko přeje

Váš přátelský podivín
Lukáš Hruška

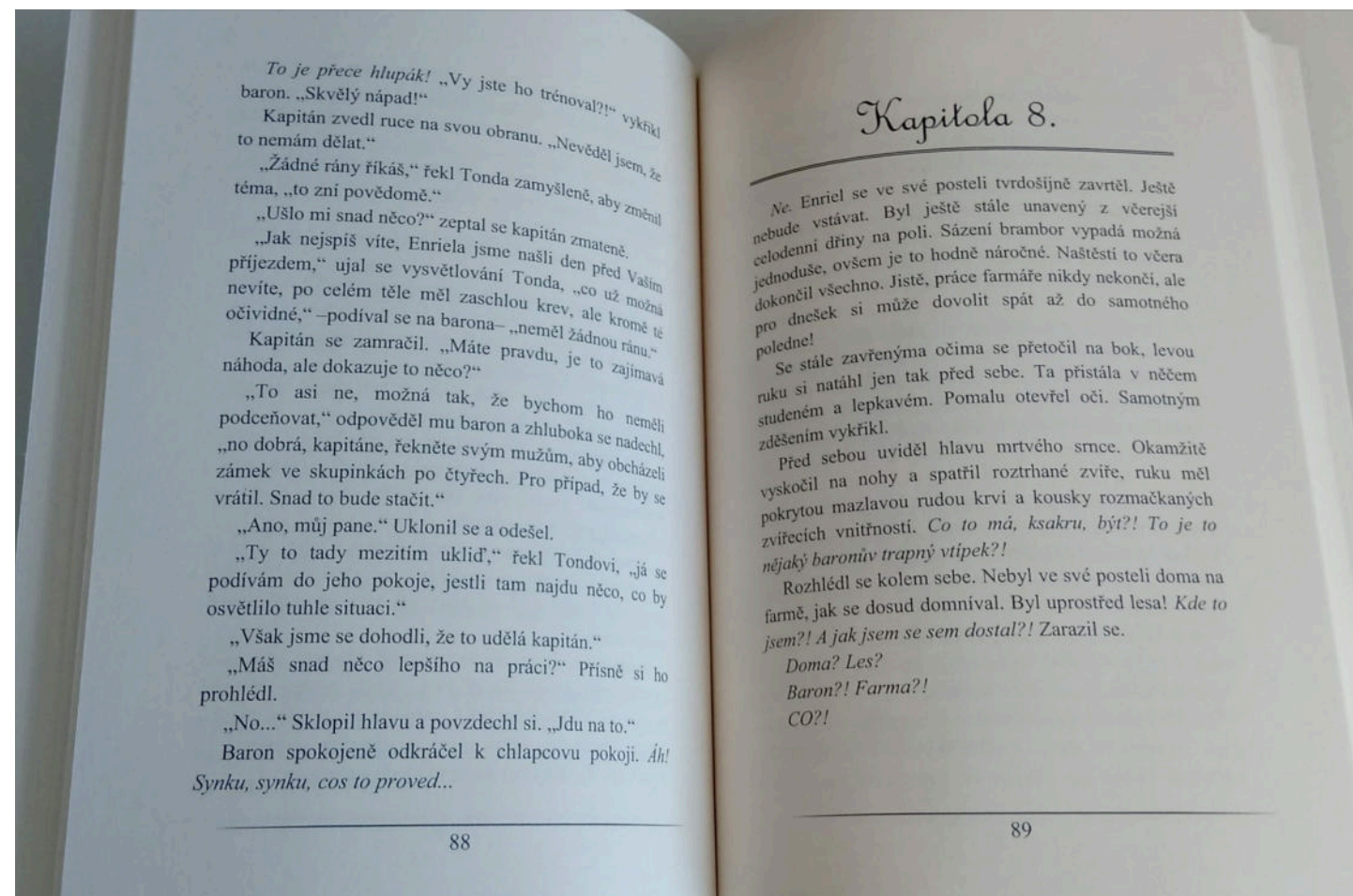
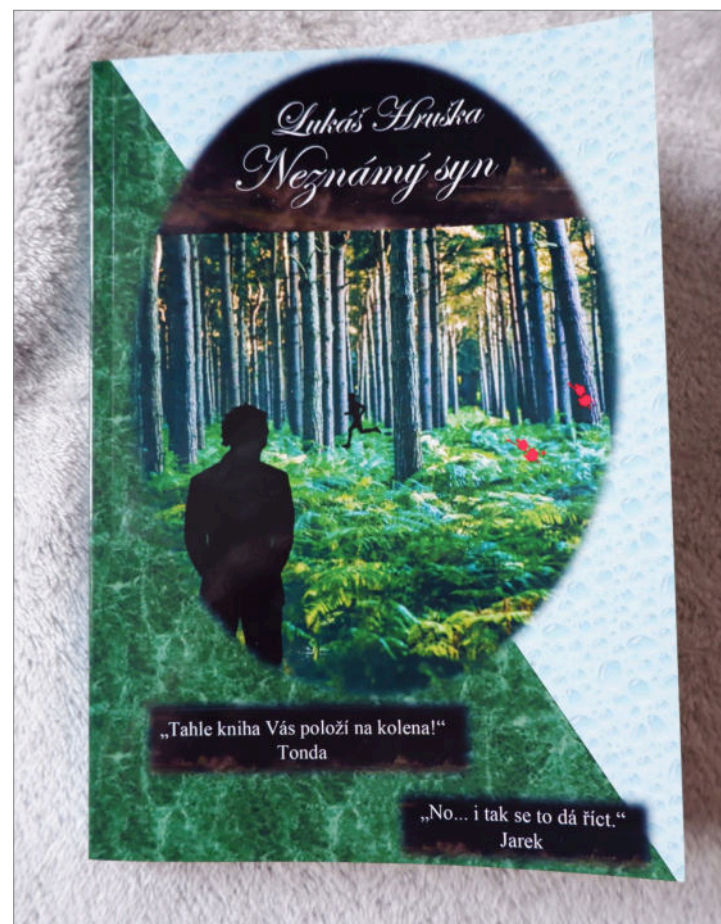
Knih je k dostání v těchto knihkupectvích:

- Knihkupectví Jana Fialová – Masarykovo náměstí
14, Nový Jičín.
- Knihkupectví Jiří Fiala – 28. října 50, Nový Jičín.

Pokud byste ji chtěli poslat, napište mi na e-mail:
neznamy.lukash@seznam.cz.

Z křestu knihy

Přijďte na Hvězdu 2024 aneb Sportovní setkání (nejen) vozíčkářů už po čtyřicáté druhé

Pražská organizace vozíčkářů vás srdečně zve na další
ročník Sportovního setkání (nejen) vozíčkářů – Hvězdu
2024. Uskuteční se v sobotu 31. srpna od 13 hodin v oboře
Hvězda (Praha 6, Liboc). Připravujeme pro vás závody ve
slalomu závodníků na mechanickém a elektrickém vozíku
a jízdy a běhy na 500 a 1000 metrů. Nabízíme řadu
kategorií, díky kterým se mohou závodů zúčastnit
prakticky všichni. Pro pobavení budou k dispozici
doplňkové disciplíny, například minigolf, šipky, ruské
kuželky, laserová střelnice, vzdušný hokej
a další. Odpolednem nás provede a své písničky zazpívá
Jana Rychterová. Těšit se můžete také na ukázkou práce
spolku Asistenční psi, na dobré občerstvení od Rotary
Clubu Praha City nebo na bagety od Crocodillu, zajímavé
ceny a servis firmy Meyra.
Pro více informací sledujte [naš web](#).

Martin Hlava na tripu: 1200 km na kole pro Aničku

Dnes (28. 6.) jsem vyjel na kole z Děčína a směřuji až na sever Dánska, do města Skagen, úžasného místa, kde se setkává Severní a Baltské moře. Je to krásný cíl! Čeká mě v příštích dvou týdnech více než 1200 vzrušujících kilometrů v sedle. A proč zase někde jedu? Asi proto, že můžu, baví mě to a hlavně je to pro dobrou věc. Po roce opakujeme krásný společný projekt s Nadací JÚ a já dnes stojím na startu plný odhodlání, očekávání a respektu před touto šílenou výzvou. Je to závazek, je to inspirace, ale také krásný sen, který si jdu splnit!

Martin Hlava a tým Nadace Jedličkova ústavu

Rozhodl jsem se pomoci plnit sny i jiným a tento můj dálkový cyklo-roadtrip propojit s pomocí skvělé sportovkyně a bojovnice s handicapem – Aničky Muzíkové, která je úspěšnou reprezentantkou ČR v hořku kuželkou. Anička je od svého narození upoutána na mechanický invalidní vozík kvůli diagnóze DMO (dětská mozková obrna). Jejím velkým snem je být nominována na letošní paralympiádu do Paříže a stát se tak součástí české výpravy. Držme jí společně palce!

Přátelé, kamarádi, milovníci

(nejenom cyklo) výzev a také lidé s dobrým srdcem – po domluvě s Nadací JÚ jsem se rozhodl podpořit Aničku a pomoci jí získat finanční prostředky, které ji posunou ke splnění jejího dalšího snu. Tím je studium na Newton College v oboru Mentální koučing ve sportu a businessu.

Věřím, že vás moje výzva zaujala, a pokud můžete Aničku na studium finančně přispět a pomoci jí plnit nejen sportovní sny, budeme s Nadací JÚ moc rádi. Učinit tak můžete příspěvkem na transparentní sbírkový

účet nadace 350350/5500 (DŮLEŽITÉ: do poznámky k platbě napište „pro Aničku“).

Více o Aniččině příběhu si můžete přečíst [zde](#).

Každá koruna pomoci se počítá! Moc děkujeme za vaši podporu, finanční či morální, i za případné sdílení tohoto mého vzkazu.

Průběžně se vám budu ozývat na svém [facebookovém profilu](#) či na [profilu Nadace Jedličkova ústavu](#).

Pomozte nám splnit Aniččin sen o studiu.

Ceny MOSTY 2024 rozdány

Ve čtvrtek 23. 5. 2024 se v Horáckém divadle v Jihlavě uskutečnil již 21. ročník slavnostního předávání cen MOSTY. Ceny uděluje Národní rada osob se zdravotním postižením ČR v zájmu podpory aktivit, které významným způsobem přispívají ke zlepšení postavení osob se zdravotním postižením a jejich participace, a to za mimořádnou aktivitu nebo čin ve prospěch těchto lidí. Letošní předávání cen se konalo již po sedmácté pod patronací Livie Klausové. Záštitu nad 21. ročníkem převzali hejtman Kraje Vysočina Vítězslav Schrek a primátor statutárního města Jihlava Petr Ryška.

Sabrina Plisková, (red) | foto: nrzp.cz

Z více než čtyř desítek návrhů na udělení cen MOSTY vybrala nominální komise složená z členů představenstva NRZP ČR finalisty čtyř kategorií letošních cen MOSTY. Hodnotící výbor pak ve druhém kole rozhodl o vítězích v jednotlivých kategoriích.

Vítězem I. kategorie – instituce veřejné správy – se stal Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI) za dlouhodobé financování staveb, které zvyšují bezbariérovost ve veřejném sektoru a usnadňují tak život lidem se zdravotním postižením po celé České republice. Od roku 2000 bylo na tyto účely schváleno přes 4 tisíce příspěvků jednotlivým subjektům ve výši téměř 18 miliard korun.

Cenu převzal ředitel SFDI Zbyněk Hořelica z rukou bývalé první dámy a velvyslankyně ČR na Slovensku Livie Klausové a předsedy Výboru pro sociální politiku a člena Výboru pro zdravotnictví Parlamentu ČR Víta Kaňkovského.

Vítězem II. kategorie – nestátní subjekt – se stal Festival Rock for People za projekt Bezbariérový Rock for People. Pořadatelé festivalu připravili bezbariérovou zónu a sociální zázemí, kde mají lidé se zdravot-

ním postižením k dispozici dvě komfortní sprchy a toalety. Ve spolupráci se Sportovním klubem vozíčkářů Praha přizpůsobili také program lidem s postižením. Rock for People je festival tolerantní a otevřený všem.

Cenu převzala manažerka projektu Bezbariérový Rock for People Radka Hájková z rukou náměstkyně ministra práce a sociálních věcí Šárky Jelínkové a hejtmána Kraje Vysočina Vítězslava Schreka.

Vítězem III. kategorie – osobnost hnutí osob se zdravotním postižením – se stal Roman Herink, a to za dlouholetou angažovanost ve prospěch lidí se zdravotním postižením a za prosazování rovných příležitostí těchto lidí a jejich rodin v oblasti společenských a kulturních aktivit. Roman Herink se zasadil o zrod českého parahokeje. Roman Herink byl jako první zástupce parahokeje uveden do Síně slávy českého hokeje. Cenu MOSTY předal Romanu Herinkovi Jiří Holík, trojnásobný mistr světa v ledním hokeji a držitel čtyř medailí z olympijských her, a Marek Beneš, ředitel Metropolitní univerzity Praha.

Zvláštní cenu ve IV. kategorii získala Ljubica Váchová, ředitelka Mateřské školy a Speciálně pedagogické-

ho centra Jihlava, a to za vybudování mateřské školy, kde se integrují děti se zdravotním postižením do kolektivu tzv. zdravých dětí. Prostředí mateřské školy je bezbariérové a třídy jsou připravené pro zařazení dětí s různými speciálními potřebami.

Cenu MOSTY převzala zástupkyně ředitelky Jana Ritichová, z rukou Petra Ryšky, primátora statutárního města Jihlava, a Daniela Šafáře, marketingového ředitele společnosti Asekol.

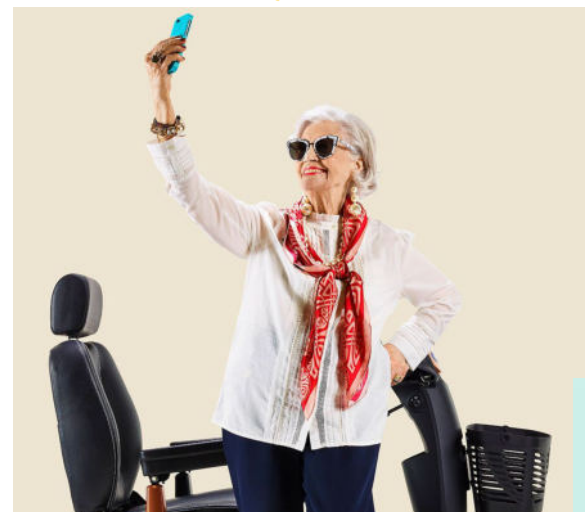
Hudební program zajistila skupina JELEN a skupina Třetí třetina, kde se na bici a kytaru představil hejtman Kraje Vysočina Vítězslav Schrek. Slavnostním odpolednem prováděl již tradičně Aleš Cibulka.

Během slavnostního odpoledne proběhlo také slosování o dárkové balíčky Emil Frey.

Děkujeme především partnerům letošního slavnostního předávání cen a všem, kteří se na něm podíleli. Poděkování patří také Střední odborné škole, střednímu odbornému učilišti a základní škole Třešť.

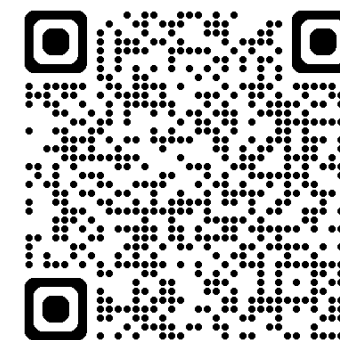
Dvaadvacátý ročník předávání cen MOSTY se uskuteční v Opavě. Více informací najdete na [webu NRZP ČR](http://webu.NRZP.CR). Cenu MOSTY navrhla a vytvořila akademická sochařka Jitka Wernerová.

Léto je tady -
pojdte si ho užít s novým elektrickým
skútre!

Pro více informací
navštivte naše webové stránky

www.sivak.cz

SIVAK medical technology s.r.o.

Jana Masaryka 1713

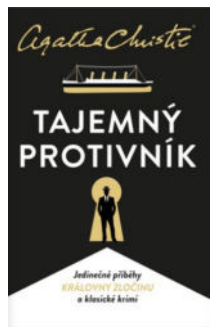
500 12 Hradec Králové

Tel.: 495 220 684

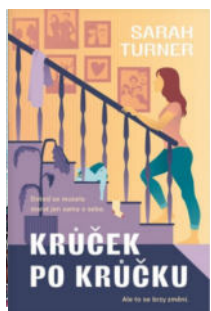
LITERATURA

Den | *Michael Cunningham*. Román se soustředí na relativně malou, vzájemnými příbuzenskými a přátelskými vazbami spojenou skupinu postav. Především to jsou manželé Isabel a Dan a jejich děti, Isabelin bratr Robbie, Danův bratr Garth a jeho partnerka. Zatímco se svět kolem nich mění, členové rodin procházejí bouřemi dospívání a stárnutí, zamilovanosti a rozhodů a učí se jít dál. Do už tak dost spleťtých životů zasahuje covid se všemi svými důsledky: izolací, která problémy jen prohlubuje, všeobecnou nedůvěrou a hrozbou smrti. Křehký, komorní příběh vymezený lety 2019 až 2021 je vlastně mistrovskou sérií momentek, jejichž společným jmenovatelem by mohla být láska za časů pandemie. Láska ve všech podobách, láska podle Michaela Cunninghama...

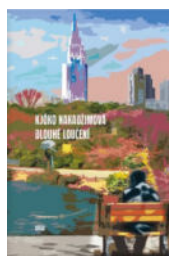

Tajemný protivník | *Agatha Christie*. První špionážní dobrodružství mladé svérázné dvojice z pera královny zločinu. Je krátce po válce. Tommy Beresford a Prudence Cowleyová, zvaná Pentlička, jsou sice bez práce i bez peněz, ale překypují odhodláním něco se svým životem podniknout. Odvážně spolu zakládají kancelář Mladí dobrodruzi, a sotva stačí svůj nápad promyslet, dostanou zcela výjimečnou zakázku. V sázce není nic menšího než osud Anglie. Aby vystopovali záhadného nepřítele své vlasti, seznámí se s pravými i falešnými pracovníky tajných služeb, projdou mnoha nebezpečnými zkouškami a octnou se v doupatech zločinců kujících velezradu. Na konci je čeká velmi překvapivé odhalení...

Krůček po krůčku | *Sarah Turner*. Beth nikdy u ničeho nevydržela. Pustila k vodě tolik prací a vztahů, že si je ani všechny nepamatuje, a pořád ještě bydlí ve svém dětském pokoji. Ne že by se nesnažila dospět. Jen se jí zatím nepodařilo udržet si jinou povinnost než páteční posezení ve vesnické hospodě. Během jediného dopoledne se jí ale změnil život. Beth se teď stará o svou pubertální neteř a tříletého synovce a obklopuje ji neznámý svět pohádek na dobrou noc, třídních schůzek a plyšových slonů. Nikdy ještě za nikoho nebyla zodpovědná, takže to netrvá dlouho a dojde jí dech. Co když na to prostě nemá? S malou pomocí nejlepšího kamaráda Joryho (jejich vztah je čistě platonický...) a milého osamělého souseda Alberta se Beth rozhodne, že je načase to nevzdát a postupovat krůček po krůčku vpřed. Je to příběh o nalezení síly, kterou člověk ani nečekal, a kouzla tam, kde ho dříve neviděl.

ČTENÁŘI DOPORUČUJÍ: Dlouhé loučení | *Kjóko Nakadžimová*. Příběh ze současného Japonska, kde se rodina snaží vyrovnat s nemocí otce, bývalého ředitele školy, který trpí Alzheimerovou chorobou. V průběhu deseti let se snaží nejdříve jeho stav zakrýt, potom ho chránit a zároveň povzbuzovat. Během těch let je prověřována jejich schopnost řešit každodenní problémy. Jemný humor se občas objeví, přesto je to spíš smutná kniha. Nejvíce na čtenáře zapůsobí přístup ke starým a nemocným lidem v Japonsku – úcta, trpělivost, snaha pomoci...

HUDBA

České sny: Nejisté jistoty 1 | Album České sny obsahuje dvanáct nahrávek Vladimíra Mertý a zahajuje volnou řadu několika alb s nově natočenými, neznámými, pozapomenutými nebo i dosud nedokončenými písněmi. Nahrávky vznikaly v průběhu roku 2023.

Reasonable Woman | *Sia*. Desáté studiové album australské zpěvačky a skladatelky, vydané na jaře 2024. Na albu hostuje Kylie Minogue, také se zde objevuje legenda soulové a funkové hudby Chaka Khan, kontroverzní Paris Hilton, mladá naděje Kaliiii nebo Labrinth.

Tomodachi | *Mirai*. Deska Tomodachi se přidává do katalogu kapely Mirai k platinově oceněným albům Konnichiwa, Arigato a Maneki Neko. Novinka je podle samotných členů kapely dosud nejpestřejším a nejsvobodnějším projektem. V překladu z japonštiny Tomodachi znamená kamarádi, čímž čtveřice z Frýdku-Místku vyzdvihuje vzájemné silné pouto, které stojí za jejich dosavadními úspěchy. Na albu najdou fanoušci již vydané hity jako Summer love, All night long, Nespiš, Dopis, Čas rány zahojí a dalších 7 novinek. O produkci se postaral dvorní producent kapely Ondřej Fiedler (fiedlerski).

FILM

Až na konec světa | režie *Viggo Mortensen*. Svobodomyšlná Vivienne (Vicky Krieps) se zamiluje do zamlklého truhláře Holgera (Viggo Mortensen). Jsou 60. léta 19. století a San Francisco. Oba se vydávají malebnou krajinou nevadských kaňonů a lesů najít svůj vysněný domov. Usídlí se v malém, zdánlivě klidném městečku, které ovládá zkorumpovaný despotický starosta a jeho banda...

Horizont: Americká sága | režie *Kevin Costner*. Vítejte na starém dobrém divokém západě, který všichni milují! Costnerova sága se odehrává během americké občanské války v 60. letech 19. století a představuje předválečné i poválečné období. Celovečerní film zavede diváka na emotivní cestu, na které zažije rozkvet Ameriky očima rodin, přátel i nepřátel.

Birthday Girl | režie *Michael Noer*. Napínavé drama o matce, která vytrvale hledá spravedlnost. Svobodná matka Nanna (Trine Dyrholm) pozve svou dceru Cille (Flora Ofelia Hofmann Lindahl) spolu s její kamarádkou na plavbu zaoceánskou výletní lodí plující z Miami na Bahamy, aby na ní oslavili Cilliny osmnácté narozeniny. Matka i dcera mají od cesty velká očekávání a předem připravené plány na to, čím na palubě strávit čas a jak oslavit narozeniny. Hned první večer se však vysněná dovolená změnila v noční můru – dojde ke znásilnění, nebo ne? Začíná matčin hon za vyšetřením případu, které komplikuje nejen prostor mezinárodních vod, kde neplatí žádná pravidla, ale také personál lodí a nakonec i samotná Cille.

NAUČNÉ PUBLIKACE

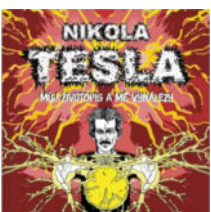
Nejlepší místo na zemi: Proč se v České republice žije skvěle? | *Oldřich Neuberger*. Každý den slyšíme, co všechno je u nás špatně. A bezesporu toho je špatně mnoho. Ostatně stěžovat si je normální a rozhodně tím nijak nevybočujeme oproti ostatním národům. Ale pojďme se pro jednou na Česko podívat jinak. Jako na zemi, která má nespočet úžasných kvalit. Jako na zemi, která se umísťuje v horních pozicích žebříčků prakticky ve všech statistikách kvality života. Jako na zemi, kam se naši lidé, kteří vyltnou z české kotliny, vrací a často unisono zmiňují, že s rodinou by nikde jinde žít nechtěli. Žijeme v nejlepší době lidstva. A my v pěti procentech těch nejbohatších. Možná na dnešní dobu budeme vzpomínat jako na nejlepší období Česka. Autor říká: „Dejte mi příležitost, abych vás přesvědčil, že život v České republice je v současné době jeden z nejlepších na celém světě. Může se to zdát jako odvážné, pro někoho až šílené tvrzení.“

Bůh je mrtev, nic není dovoleno | *Tereza Matějčková*. Co je to rodina? Co svoboda? Existují opravdu jen dvě pohledy? A proč jsme všichni tak unaveni? V knize *Bůh je mrtev, nic není dovoleno*, jež zahrnuje eseje psané v letech 2022 a 2023 pro Týdeník Echo, se filozofka Tereza Matějčková zabývá aktuálními otázkami z hlediska filozofie, občas i v dialogu s výraznými mysliteli současnosti. Brilantně formulované eseje české filozofky ukazují, jak lze konzervativní postoje hájit nejen provokativně, ale i sofistikovaně a s humorem, jakkoliv jsou některé její polemiky dost zaujaté. Tereza Matějčková vysvětlovala svůj loňský odchod z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy mimo jiné slovy: „Mám dojem, že filozofové už sami sobě navzájem často nerozumí, protože jsou uzavření do svých partikulárních problémů. Publikujeme texty, které čte pět (či) šest lidí.“ Také proto se začala věnovat psaní esejů, které se zabývají tématy, jako jsou podcasty a orální kultura, hnutí #MeToo, mizející otcové nebo technologické pokusy o dosažení nesmrtelnosti.

Můj životopis a moje vynálezy | *Nikola Tesla, CD MP3 a MP3, čte Zbyšek Horák*. Vlastní biografie nejvýznamnějšího vynálezce všech dob. Nikola Tesla, syn důstojníka a posléze kněze, byl rovněž od mládí předurčen ke kněžské službě. Tesla se ale stal fyzikem. Tak jako ti nejlepší umělci jsou obdařeni mimořádným talentem, darem jedinečných schopností byl nadán i Nikola Tesla. Vizionář, kterému se od dětství zhmotňovaly před očima obrazy, jež v pozdějším věku dokázal využít ke konstruování převratných objevů. Jeho představivost ho dovedla až k dálkově ovládaným letadlům, ponorkám a lodím. Stal se průkopníkem bezdrátového spojení a bezdrátových přenosů energie, získávání energie ze slunce. Už v roce 1909 předpověděl bezdrátové přenosy dat mobilními telefony a mobilními sítěmi. Díky svým fantastickým vidinám prý už v dětství putoval v prostoru a v čase. Nikola Tesla (1856–1943) byl americký fyzik, vynálezce a konstruktér srbského původu. Narodil se v Chorvatském království, po absolvování gymnázia v Karlovaci studoval polytechniku ve Štýrském Hradci a Karlo-Ferdinandovu Univerzitu v Praze. Po pobytu v Budapešti odešel do Paříže a odtud do USA. Je strůjcem asynchronního motoru, který napomohl rozšíření distribučních sítí střídavého proudu. Tesla prošel i vleklými právními tahanicemi s Guglielmem Marconim o vynález rádia, přestože jeho prvenství bylo jednoznačně prokazatelné. Zemřel zchudlý v hotelu New Yorker. Všechny jeho zápisky a poznámky zabavila FBI.

Senegalští bratři **Josef a Jowel** žijí v Gambii

Text: Zuzana Bárová
Foto: Weronika Bersz-Letki Sanneh

Záměr umělecké fotografky Weroniky Bersz-Letki Sanneh získat na prodejní výstavě ve Valašském Meziříčí finanční prostředky pro postižené chlapce ze Senegalu, o kterém jsme psali v loňském zimním VOZKOVÍ, byl uskutečněn. Štědrí a laskaví dárci obdarovali Josefa a Jowela v takové míře, jakou nečekal nikdo! Děkujeme všem, kterým tíživá situace postižených chlapců nebyla lhostejná...

V únoru 2024 se Weronika vydala za svým manželem Laminem do vesnice Abene v Senegalu. Byli domluveni, že společně ochrnuté chlapce vyhledají. Jejich cesta je zavedla až do Gambie...

Strastiplná cesta do Gambie

V Abene bydlel nejbližší rodiny Josefa a Jowela jeden muž. Chlapce navštěvoval a měl telefonní číslo na obyvatele vesnice, kteří bydleli blízko jejich babičky v Gambii. Na Weroniku telefon neměli. Když se přes souseda manžel Lamin s Gambií zkontaktoval, místní si mysleli, že je manželé přijedou pouze pozdravit. Dozvěděli se název vesnice a vydali se na motorce za postiženými bratry.

Cesta vedla k přivozu přes řeku Gambia. Přepравили se na lodi i s motorkou. Převezení motorky trvalo asi minutu a půl. Řeka teče na hranici. Po pár set metrech se objevil hraniční přechod. Další jejich cesta se vyvíjela metodou pokus omyl. Oslovovali domorodce a dostávali zajímavé rady. První je poslal rovně, druhý ukázal rukou na opačnou stranu a řekl: „Rovně!“ Třetí Gambijec jim poradil slovy: „Bude to tam!“ Opět to byl úplně jiný směr, než doporučovali dva předěšní Gambijci.

Lamin a Weronika nevěděli, kudy pokračovat, a tak Lamin zavolal přítele do vesnice, kde žila babička, ale ten na místě nebyl. V telefonu jim slíbil, že jim přijede naproti na kole. Dobrá věc se podařila! Manželé nejdříve uviděli opřené kolo a poblíž postávajícího cyklistu, což mohlo znamenat, že i babička bude nedaleko. A s ní oba bratři!

Přítel měl ze setkání velkou radost a vedl je k cíli putování. Najednou se před nimi „otevřelo“ náměstíčko. Postávali a posedávali na něm místní, ale z přítomných obyvatel vesnice nikdo o Josefovi a Jowelovi nevěděl. Manželé se nevzdali a hledali v blízkém okolí. Projížděli pustinou a až daleko na jedné samotě (úplně mimo vesnici) odpočívala pod stromy početná rodina.

Josef a Jowel seděli na zemi a blízko stály jejich ortopedické vozíky. Babička v červených šatech s kulichem na hlavě se nestačila divit, že Lamin s Weronikou jsou na cestě za bratry od 7 hodin!

Weronika popsala přítomné takto: „Pod stromy se plazila batolata, stáli tam dospělí i starší lidé. Všichni byli šťastní...“ Celá rodina se velice divila, že Weronika s Laminem přivezli peníze až z Česka! Byly to vybrané peníze za fotografie z Afriky, které měly klukům pomoci.

Když se Josefa a Jowela zeptali, co jim mají koupit, starší poprosil o džus a sušenky. Mladší vůbec nevěděl, co si má přát...

Akce směnárna

Weronika s Laminem eura v Gambii využít nemohli. Bylo potřeba najít směnárnu, kdelze vyměnit eura za gambijské dalasi. Ale poblíž žádná otevřená nebyla. Když už jedna smě-

nárna vypadala přívětivě, seděla v ní na koberečku žena a právě se modlila. Sice viděla zákazníky, ale dále pokračovala v odříkávání své modlitby. Weronika k tomu podotkla: „V Evropě by směnárnice s modlením skončila a šla zákazníkům vyměnit peníze. Ale to je Afrika!“ Po opravdu dlouhé modlitbě jim žena řekla, že eura nevyměňují...

Jak odvézt obrovský nákup na motorce?

Cílem manželů tedy bylo nalézt směnárnu, kde konečně dostanou gambijské dalasi výměnou za eura. V jednom místě narazili na komplex šesti obchodů – potraviny, sekáč s oděvy, směnárna, železářství atd.

„Na gambijské poměry byly obchody výborně zásobené,“ pochválila místní obchodníky Weronika. Manželé se dali do nakupování. Kromě džusu a sušenek přibrali také olej, těstoviny, kuskus, rýži apod. Z drogistického zboží to byly deodoranty, sprchové gely, zubní kartáčky a pasty.

V sekáči vybrali ručníky, kalhoty a trička. Jak to ale všechno odvézt na motorce? Obrovskou krabici jídla a velký pytel oblečení pro bratry bylo třeba ke stroji nějak připevnit. Manželé měli také své batohy. Lamin si dal svůj batoh s taškou na řídítka. Za Weronikou byla připevněna vysoká krabice a na ramenou měla pověšený batoh, který se dnem opíral o krabici.

Návrat s dary pro Josefa a Jowela

Cesta z komplexu obchodů na samotu už netrvala tak dlouho jako ta ze

Senegalu. Pro manžele nebyla vůbec pohodlná. Opět se všichni sešli pod stromy a rodiny ze tří domů zůstaly v šoku z toho, co vše jim manželé přivezli. Největší úspěch zaznamenaly deodoranty! Z těch měli bratři opravdu obrovskou radost. Vždyť tolik hodnotných a praktických darů najednou – od „cizích“ lidí z Evropy – jim ještě nikdy nikdo nedal.

si vše s údivem prohlíželi. Josef s Jowelem si „nehodnotnější“ věci zabalili a dali na vozíky. Celá rodina slibovala, že se budou za manžele Weroniku a Lamina modlit.

Následující den bylo výročí úmrtí tatínka senegalských bratrů. Každý rok si ten – pro ně nejtěžší – den připomínají. Velkorysost manželů Sanneh byla také úžasná. Svou štědrostí doplnili dárce z Česka: zaplatili za loď, poplatky na hranicích a benzín.

Šťastní bratři navzdory chudobě

Lamin se Josefa a Jowela ptal, kde se jim líbí více – v Senegalu nebo v Gambii? Bratři byli zajedno: „V Gambii!“ V nedaleké větší zemi strávili asi dvacet let. Ztratili tam maminku a tatínka. Byli tam odkázáni na milodary a podporu komunity. Tady v Gambii žijí mezi svými. Ve třech domech žije rodina, která se o chlapce stará, aniž by dostala jakoukoli podporu od státu.

Weronika nahlas uvažovala, že oproti postiženým lidem v Evropě, kteří mají invalidní důchody a žijí v bezbariérových bytech, jsou úžasně šťastní.

Také nejsou a nezůstanou sami. Cítí náklonnost, zájem a lásku všech, kteří jsou jim nablízku. Vždy přispěchají s pomocnou rukou, kdykoli je to potřeba.

Gambie

Tato země, plným názvem Gambijská republika, je přímořský stát v západní Africe. Rozlohou je nejmenší na africkém kontinentu. Leží při pobřeží Atlantského oceánu. Jediným sousedem Gambie je Senegal. Hlavní město Gambie je Banjul. Podle rozlohy je tato země 164. na světě a má něco okolo 11 000 km², z toho je 12 % vodní plocha. Nejvyšší místo nemá název, ale leží ve výšce jen 53 m. n. m. Gambie má něco přes 2,5 milionů obyvatel.

Možná vás, milí čtenáři, zajímá, jakými jazyky se v Gambii mluví. Úředním jazykem je angličtina, dále se používá francouzština, arabština, mandinka, wulufština, fula a jiné místní dialekty. Podobně jako v Senegalu převládají mezi obyvatelstvem z 90 % muslimové, 9 % se hlásí ke křesťanství a ostatní vyznávají domorodá náboženství. I když je tato země například proti jiným africkým státům malinká, má svou měnu: gambijský dalasi (GMD).

Hlavní město Banjul

Pro místní i turisty je v Banjulu zdrojem informací o historii národní muzeum. Návštěvníci získají stručný, ale poměrně ucelený pohled na dějiny Gambie. Z vítězného oblouku je krásný výhled na celé hlavní město. Na webových stránkách lideazeme.cz uvedla Kristýna Balogová (2023) ve svém článku *Tam a zase zpátky africkou zemí, na kterou by si netroufl každý* mimo jiné toto: „S rozlohou velikosti Středočeského kraje je Gambie nejmenší zemí Afriky. Modrý pruh uprostřed její vlajky symbolizuje stejnojmennou řeku, která tuto zemi protíná a rozděluje napůl – a také drží pohromadě sešněrovanou hustou síť přívozů.“

Autorka trefně charakterizovala atmosféru v Gambii: „Především ve vnitrozemí má člověk pocit, že se tam

zastavil čas, v mnohých vesnicích jede autobus jednou za den, na noc vypínají elektřinu a místní, zdá se, nedělají nic jiného, než že sedí někde ve stínu, popíjejí čaj a žádný problém není dostatečně závažný na to, aby je vyrušil z jejich klidu.“

River Gambia

Krásná řeka Gambia je zpočátku říčkou, která by se dala přeplavat u hranic se Senegalem. Po proudu se stále rozšiřuje a v nejširším místě má něco přes kilometr. Kristýna Balogová v ní viděla hrochy, krokodýly, kapustňáky, na březích opice a neuvěřitelné množství různých druhů vodního ptactva. Dále uvedla: „Jakkoli jsou malí hrošci dovádějící v řece roztomilí, hroch je prý nejnebezpečnější zvíře, co v Gambii mají, takže dívat se na ně je lépe jen zpovzdálí! Z opic jsou v Gambii všudypřítomní kočkodani, kteří využijí každé příležitosti, aby v nestřežené chvíli nahlédli do batohů turistů a vzali si něco na zub. Na stromech skáčou šimpanzi.“

Na břehu řeky v národním parku River Gambia rostou obrovské mangrovky. Tato řeka je pro Gambijce hlavním zdrojem vody k zavlažování polí a také na praní. Místní provozují u přívozů „kavárny“. Často jsou to jenom chladiče boxy s limonádou. Jak napsala autorka článku: „I tak ve zdejším horku potěší. Na čajový rituál attaya v Gambii narazíte naprosto všude.“

Attaya – čajový rituál

Attaya je oblíbenou zábavou místních obyvatel, kterou tráví podobně pozeňnané množství času jako Argentinci a Uruguayci pitím maté. Ať v polích, ve stínu baobabu, nebo ve městě na trhu, či někde na rohu ulice, pohled na klábosící skupinku Gambijců sedících kolem malé kovové konvičky na vaření s několika rozžhavenými uhlíky je něco, bez čeho se vaše návštěva Gambie neobejde.

Čaj, který se při těchto sedáncích podává, je vařící, silný čínský gunpowder, pořádně oslazený a podávaný v malých skleničkách, jež se k pití čaje používají v celé severní Africe. Kromě toho, že vaření přímo na ulicích mu dá sytou „vyuzenou“ chuť, před konzumací je ještě několikrát z výšky přelit ze skleničky do skleničky, aby se na něm vytvořila pěna.

Národní park Kiang West

Tento park je oblíbenou destinací turistů, kteří rádi chodí pěky. Vidět tam mohou jinou krajinu než na březích řeky Gambia a také odlišnou faunu a floru. Kromě pestrého ptactva a kočkodanů jsou zde k vidění hlavně stáda šetčkouna afrického a ve větších stromů jsou hojně zastoupeny komby ušaté.

Gambijci a „kulatý nesmysl“

Gambijci jsou naprosto posedlí fotbalem a po příchodích vyzvídají, odkud jsou a kterému fotbalovému klubu fandí. Gambijci jsou hodně sdílní, rádi zvou jazykově vybavené turisty na návštěvu, čaj nebo na večeri. Chtějí návštěvníkovi ve své vesnici vše ukázat – od školy přes měšitu až po skladiště burských oříšků.

Kristýna Balogová popsala jeden svůj neobvyklý zážitek: „Stejně jako ve vesnicích ve vnitrozemí i v Tendabě večer vypínají elektřinu. V baru v kempu měli jedinou televizi. Celá vesnice se tam chodila dívat na fotbal. Chvilu, kdy uprostřed utkání Realu Madrid s Barcelonou vypadl generátor, byl asi jediný okamžik, kdy jsem místní viděla ve špatné náladě.“

Šťastný konec příběhu

Když jsem tak přemýšlela o nezištné pomoci mnoha Čechů dvěma postiženým bratrům Josefovi a Jowelovi, došla jsem k závěru, že to byla jen pověstná kapka v moři. Afrika není jen černá, ale z větší části i chudá země. Čistá, nezávadná voda je přepychem, dostatek jídla pro všechny není pravidlem a důstojný život pro všechny postižené a seniory sociální systém nezajistí. Přesto i troška pomoci udělá obrovský kus práce pro ty, kteří ji opravdu potřebují.

Na druhou stranu jako osobní asistentka mohu napsat, že u nás je tak velká poptávka po pečovatelských a asistenčních službách, že potenciální klienty nemůžeme při nejlepší vůli sociálními službami vůbec uspokojit. V Africe postižený člověk nebo senior nezůstane nikdy sám. Vždy je mu nablízku někdo z rodiny nebo komunity. Josef a Jowel se tedymají u babičky v Gambii velice dobře. Jsou spokojeni, kromě džusu a sušenek ani nic po Weronice a Laminovi nepožadovali! Za štědré dary nakonec hezky poděkovali. Jejich skromnost a pokora jsou nám příkladem.

Jak často říká Weronika: „V Africe jsou všichni šťastní!“ Kéž by tomu tak bylo po celém světě.

Agentura O KROK: pracovní podpora a propojení se zaměstnavateli

Hlavním cílem pracovní agentury O KROK je propojovat zaměstnavatele na otevřeném trhu práce s lidmi s handicapem. Působíme v Praze a Středočeském kraji. Zájemcům o práci poskytujeme podporu od sepsání životopisu přes doprovod na pohovor až po pracovní asistenci v prvních dnech v novém zaměstnání. Cílem je, aby se nový zaměstnanec dobře sžil s pracovním prostředím, dotáhnout potřebné úpravy pracoviště nebo pracovní náplně. Zaměstnavatelům věnujeme stejnou péči. Povídáme si s personálem, zapojujeme je do procesu náboru a ukazujeme cestu, jak mluvit s lidmi se zdravotním znevýhodněním.

Kateřina Vargová, (red) | foto: agentura O KROK

Hlavním bourákem stereotypů o lidech s handicapem je náš tým Troublegang, ve kterém působí čtyři experti – lidé se zrakovým, sluchovým, tělesným a s lehkým mentálním postižením. Na našich workshopech fungují jako lektori. Jsou to experti na svůj typ handicapu a zároveň se o něm nebojí mluvit otevřeně a před lidmi.

Ve stejném složení jezdí Troublegang dělat audity do firem, kde uvažují o tom, že by zaměstnali člověka s handicapem. Prochází pracovní prostředí a dávají zpětnou vazbu ohledně přístupnosti, překážek na pracovišti nebo potřeby přizpůsobení pracovní náplně. Informace jsou klíčové pro zaměstnavatele i pro naši agenturu. Na jejich základě dokážeme doporučit vhodného člověka, který se bude o práci reálně ucházet.

Jak říkají naši experti, práce v Troublegangu je cool. Abyste si dovedli představit, jak to chodí a co všechno sledují, položili jsme našim

expertkám na vozíku klíčové otázky za vás.

Mohly byste nám říct, co vás přivedlo k práci v Troublegangu?

Zuzka M.: „Náhoda? Narazila jsem na inzerát – zajímala jsem se o zaměstnání v kavárně u skupiny sociálních podniků Etincelle. Nakonec z toho byla spolupráce s O KROKem.“

Zuzka K.: „Poslední dobou jsem byla v takovém osobním rozpoložení, že jsem přemýšlela o tom, kam bych ráda směřovala a čemu bych se chtěla věnovat. Toužila jsem být součástí něčeho, co má smysl. Pak přišel zlom a moje kolegyně mi řekla o agentuře O KROK. Zнала jsem ho jen tak letmo od mé švagrové. A já si řekla, že to je ono.“

Doris: „Po vysoké škole jsem začala hledat práci, rozeslala jsem snad 90 životopisů na všechny strany a až po dvou letech jsem práci na otevřeném pracovním trhu, a to i díky O KROKu, našla. Jelikož jsem při studiu gymnázia i vysoké školy absolvovala brigá-

dy právě proto, abych již měla nějakou praxi pro nástup do práce, tak jsem čekala, že její hledání bude snazší. Když jsem zjistila, že opak je pravdou, byla jsem zklamaná, ale rozhodnutá se nevzdát a hledat, dokud se neobjeví pracovní nabídka, kde pro zaměstnavatele nebude překážkou můj handicap (jsem upoutána kvůli DMO na invalidní vozík + mám vadu řeči).

Na agenturu O KROK jsem narazila úplně náhodou, někde jsem viděla inzerát, že hledají někoho do týmu. Na pohovoru jsme se nakonec domluvily, že by mě spíše potřebovali do Troublegangu, skupiny složené z lidí s různými druhy handicapů, která na objednávku přijede do firmy zhodnotit pracovní prostředí pro budoucí zaměstnance s postižením. Každý člen této skupiny hodnotí pracovní prostředí, popřípadě i pracovní náplň z hlediska svého druhu handicapu. Takže po dlouhém hledání jsem v O KROKu získala svou první pracovní příležitost po vysoké škole.“

Co v současné době pro O KROK děláte?

Zuzka M.: „V současné době s agenturou O KROK testuji vhodnost pracovního prostředí skrze tzv. workshopy nebo se účastním zkušebních pracovních pohovorů, kdy si zaměstnavatelé/personalisté zkouší vést pohovor s lidmi, kteří se potýkají s různými druhy postižení.“

Zuzka K.: „Jezdím spolu s agenturou po firmách. Děláme workshopy, ale především si povídáme se zaměstnanci. Snažíme se cílit na to, aby si uvědomili, že zaměstnat člověka s handicapem není o nic složitější než zaměstnat „zdravého“ člověka. Je to zejména o snaze nebát se k tomu člověku přiblížit a navázat s ním komunikaci. Když odcházíme z workshopu, mám vždy uspokojivý pocit, když vidím proměnu chování vedoucích zaměstnanců, že ono to vlastně není tak složité. Věcí, které neznáme, se přirozeně bojíme. Někdy ale stačí jen malá snaha a obrát ke změně je tady.“

Doris: „V agentuře O KROK dál působím jako členka již zmiňovaného Troublegangu, který navíc v současné době pořádá na objednávku pro školy a zaměstnance firem workshopy Naru-

by, ve kterých si žáci nebo zaměstnanci mohou v praktické části vyzkoušet jednotlivé druhy postižení, tzv. na vlastní kůži. My jim totiž na jednotlivých stanovištích nasimulujeme různé druhy postižení a oni s nimi pak plní nějaký úkol. Po praktické části workshopu rozebereme nově nabyté zkušenosti a dojmy.“

Dále v současné době v rámci agentury sháním nové a vhodné zaměstnavatele, kteří by s naší pomocí mohli začít bezproblémově zaměstnávat osoby se zdravotním znevýhodněním.“

V čem vám agentura O KROK pomohla?

Zuzka M.: „Pomohla mi nemít obavu oslovit i větší korporáty z důvodu zájmu o zaměstnání.“

Zuzka K.: „Vidět vše z druhé strany.“

Doris: „Kromě pracovních příležitostí v rámci samotné agentury a další pracovní příležitosti na otevřeném pracovním trhu mi umožnila získat nové zkušenosti, rozšířit si obzory nebo zvýšit sebevědomí. Také jsem zjistila, že překážky jsou mnohdy jen v našich hlavách – kde je snaha a zájem, tak tam lze většinou najít i způsob, jak danou věc dokázat nebo vyře-

šit.“

Mohly byste něco vzkázat těm, kteří přemýšlí o spolupráci s agenturou O KROK?

Zuzka M.: „Pro lidi se zdravotním znevýhodněním je to velká výzva. Máte šanci nesedět doma a pokusit se s agenturou najít pro sebe vhodné zaměstnání, být prospěšný pro společnost a rovněž se začlenit do běžného každodenního života a bourat tzv. bariéry.“

Zuzka K.: „Aby se nebáli mluvit. Říct své potřeby, případně trochu „nakopnout“ protistranu.“

Doris: „Ze spolupráce s agenturou získají možnost uplatnění na otevřeném pracovním trhu, což znamená nejen lepší platové ohodnocení a adekvátní náplň práce třeba z hlediska dosaženého vzdělání, ale rovněž plnohodnotné začlenění do běžné společnosti. Nemusí se bát, protože O KROK jim pomůže nejen při přijímání řízení a vyjednávání komfortních podmínek, ale také je doprovodí na dané pracoviště, kde je náš pracovník k ruce, případně řeší nějaké vzniklé problémy či nedorozumění. Snažíme se vždy zajistit komfortní spolupráci zaměstnance s handicapem s ostatními zaměstnanci firmy a zaměstnavatelem.“

Čeští handicapovaní rybáři přivezli **bronz** z mistrovství světa

Skvělého úspěchu dosáhl tým českých handicapovaných rybářů na mistrovství světa v bulharském Plovdivu (14.–15. 6.), kde získal bronzové medaile. Skončilo tak osmileté čekání na cenný kov. Český tým handicapovaných rybářů tvořili téměř výhradně členové místní organizace Kladruby u Vlašimi. Zisk medaile je o to cennější, že Češi na světovém šampionátu startovali s největšími zdravotními handicapy z všech zúčastněných týmů.

Jan Porhansl, (red)

Cesta za medailovým snem započala šest dní před šampionátem, kdy se výprava vydala auty do 1 400 km vzdáleného Plovdivu tak, aby čtyři dny před startem MS mohli Češi trénovat na místní veslařském kanálu. Během celé doby panovala 40stupňová vedra, se kterými se museli závodníci potýkat a zároveň během přípravy vymyslet nejlepší strategii, jak přelstít místní ryby.

Naštěstí na závodní dny bylo ohlášeno ochlazení a tým s napětím očekával, zda skutečně přijde a co změna klimatických podmínek udělá s aktivitou ryb. Bude fungovat připravená strategie?

Do závodu reprezentační kouč Vladimír Vyslyšel nominoval čtveřici Radim Kozlovský, Petr Krym, Petr Svatoš a Emanuel Vyhlídal. Předpověď počasí vyšla do puntíku, teplota spadla o 18 stupňů, po hodině závodu přišel silný vítr a déšť. Vlivem silných porывů větru většina závodníků přešla na techniku odhozu a český tým s asistenty odváděl skvělou práci. Výsledkem po prvním dnu bylo třetí místo a pro následující den jasný plán: udržet se na medailové pozici za každou cenu.

Do druhého dne trenér nasadil do závodu Jána Omamika, který nahradil Petra Svatoše. Češi pokračovali v pátečních výkonech a na každém z nich bylo vidět, jak tu medaili chtějí. Závěrečnou půlhodinu závodu však ryby přestaly úplně brát a v týmu zavládla nervozita, jak to nakonec dopadlo. Naštěstí ryby nebraly ani ostatním, a tak v českém týmu zavládla obrovská euforie. Tým, který na posledních dvou světových šampionátech skončil vždy šestý, se konečně dočkal a bylo z toho nádherné třetí místo.

„Jsem na kluky nesmírně pyšný, dokázali pro nás velkou věc a zcela zaslouženě jsou třetí nejlepší na světě,“ uvedl trenér Vladimír Vyslyšel. „Poděkování patří nejen jim za to, jak celou dobu tady dřeli, ale i jejich asistentům, kteří to s nimi absolvovali, a také klubům starajícím se o zázemí tak, abychom se mohli věnovat jen závo-

Petr Krym a asistent Dušan Bednařík

dům. Je to krásný úspěch nás všech a máme na čem stavět.“

Bronzový tým tvořili trenér Vladimír Vyslyšel, závodníci Radim Kozlovský, Ján Omamik, Petr Svatoš, Petr Krym a Emanuel Vyhlídal, asistenti Zdeněk Rovnaník, Miroslav Horálek, Markéta Nováčková, Dušan Bednařík a Jiří Mačo, kladrubské trio starající se o veškeré zázemí Jan Porhansl, Pavel Kletečka a Stanislav Ko-

menda. Češi se neztratili ani v jednotlivcích, neboť Vyhlídal byl celkově 7., Kozlovský 13., Krym 15., Omamik 33. a Svatoš 35.

Poděkování patří i těm, bez kterých by se cesta na MS nemohla uskutečnit: Českému rybářskému svazu, Středočeskému územnímu svazu ČRS, společností AUTO-EDER Karlovy Vary, Sedldekor Bohumila Sedláčka a Maso Třebovle.

Ze života moderní společnosti

(Parodie na bulvár)

jergiv – od našeho zpravodaje

Na výročním plese organizace postižených v městě D. se 25. 2. v hotelu Bezbariérák jako každoročně vyvětraly nejen přes rok v šatních uložené večerní šaty a obleky upravené na míru podle neobvyklých tělesných partií, ale i moderní osobní zdravotnické a kompenzační pomůcky.

Na tanečním parketu zavířila kola elektrických vozíků pro nechodící od všech hlavních evropských značek jako Orthopedia, Invacar, Meyra či Pride, které předvedly úvodní polonézu.

Známa krasavice Lilian se nejen vypršela v odvážné róbě, ale také vyprotézila s úplně novou bioprotézou. Ovšem na neštěstí při odvážné otočce se nechtěně vytrhla z vedení umělého inteligenta, který ji včas nezachytil (je ještě v záruce) a my viděli vysokým rozparkem sukně až tam, kde zazářila niklová objímka umělecky vyvedené umělé nohy, která jsou tak neintimně zveřejněná, začala hned červenou diodou a poplašným signálem upozorňovat na (pro mužské diváky) dráždivé, nicméně společensky nepřijemné faux pas. Lilian však zachovala nejen rozvahu, ale i svůj neodolatelný úsměv a bravurním, ladným pohybem se opět zahalila, což většina návštěvníků odměnila souhlasným pokýváním hlavy a diskretním potleskem.

Humornou epizodou osvěžil průběh večera také automatický elektrický vozík Galaxie Blue, kterému se v příjemném prostředí plném vůní z restaurace a veselých hlasů na několik minut rozhodil program, takže sám bez pasažéra začal zmateně objíždět kolem jednotlivých stolů, zvedat přední kola jako cirkusový kůň a umělým hlasem a poněkud nevybíravým slovníkem zvát jiné električáky k tanci i s jejich jezdci a jezdkyňmi. Naštěstí jeho majitel, který seděl na židli u stolu s obloženým talířem, pohotovým výkřikem „Sedni a vypni se!“ svého čtyřkolového přítele zkontroloval. Ten jen zasvítil přepínačem, nevrle, ale poslušně klesl na všechna čtyři kola

a na displeji zamrkala kontrolka „power off“.

Vrcholným číslem večera pak byla ukázka baletu amatérské skupiny Dronen-Tanz, která na svých různobarevných strojích předvedla uchvacující přelety přesné formace pěti dronů, jež propagačně předvedly přemísťování nepohyblivých osob z vozíku na sedadlo u stolu, na maketu záchodové mísy na jevišti nebo přiblížení postiženého ke stropu, aby demonstroval výměnu žárovky bez asistenta.

Je jasné, že žádná technika není a nemůže být hlavně ve svých začátcích naprosto dokonalá, a tak došlo k veselému výjevu: pilot dronu sám sebe dremem usadil na prázdnou galerii, která byla pro tuto akci uzavřená, a odeslal svůj dron do baru pro drink, kde se mu na neznámých důvodů vymkl z kontroly a začal bez dovolení ke zlosti barmana roznášet po sále láhve s drahými li-

hovinami s vysvětlením, že jde o pozornost podniku.

Celý humorný incident nakonec skončil dobře. Jiný dron ovládaný zkušeným bezrukým koučem s implantovanými mozkovými čipy, láhve posbíral, vrátil je netknuté do baru a ještě se za chování provinilce s přátelským blikáním výstražných světel omluvil.

Spokojení účastníci společenského plesu se rozcházeli až v záři prvních ranních paprsků, kdy už některé vozíky najížděly do přistaveného autobusu v lehce znaveném stavu, ale jejich jezdci měli joysticky pevně v ruce, takže k žádné nehodě nedošlo. Několik mladých, movitých vozíčkářů odlétalo zavěšeno pod soukromými drony, na které jim přispěl propagačně-výrobní koncern Nebeská křídla. Šprýmovně na sebe pokřikovali a odvážně se vzájemně proplétali.

Začínal skvělý nový den.

Realizaci projektu VOZKA podporuje
Ministerstvo zdravotnictví
České republiky

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

MOJE ASISTENTKA JE PĚKNEJ PES...

POMOCNÉ TLAPKY o.p.s.
asistenční psi pro zdravotně postižené.

Pomocné tlapy o.p.s. je obecně prospěšnou společností, která cvičí a **ZDARMA** předává asistenční psy zdravotně postiženým spoluobčanům. Ti tak mohou získat nejen přítele do nepohody, ale také neocenitelného pomocníka, který jim umožní nastoupit cestu k nezávislosti.

Více informací se dozvíte na níže uvedených kontaktech.

V. Kratochvíla 1073, 332 02 Starý Plzenec, telefon: 724 279 599
www.pomocnetlapky.cz, info@pomocnetlapky.cz

Ostravská organizace vozíčkářů, spolek (OOV)
Horymírova 3054/121, 700 30 Ostrava-Zábřeh, ooov@seznam.cz, www.vozickari-ostava.cz

NAŠE PROJEKTY
SLOUŽÍ NEJEN LIDEM S POSTIŽENÍM

VOZKA
v PDF!

VOZKA
Magazín o životě a pro život na vozíku

ALDIO

Alternativní doprava imobilních osob
Objednávejte: pondělí–pátek 8–14 hodin
na tel.: 596 786 353 nebo e-mailu:
ooov@seznam.cz.

ALDIO
JEDE!

Magazín pro vozíčkáře, lidi s postižením a seniory
Ke stažení za dobrovolný příspěvek: www.vozka.org,
www.facebook.com/magazinvozka.

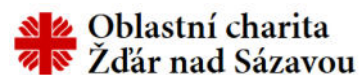

Rady, informace, příklady a konzultace
Volejte: pondělí–čtvrtek 11–12 hodin na tel.: 596 914 660,
596 131 202, poradnaooov@seznam.cz, dvorvoz@seznam.cz,
bezbarieri@post.cz (posuzování dokumentace),
www.ostava-bezbarier.cz,
www.facebook.com/poradenstvibezbaierOV.

BEZBARIÉROVÁ
ŘEŠENÍ!

Když se muzikanti propojí s Charitou

Dne 25. května proběhl ve Velkém Meziříčí už 16. ročník charitativního koncertu Muzikanti dětem 2024. Od brzkého rána bylo na náměstí živo. Organizátoři, hasiči, dobrovolníci a zaměstnanci Charity stavěli červené stanové městečko. Od 14 hodin odstartoval bohatý hudební program...

Iva Sobotková, (red) | Foto: archiv Oblastní charity Žďár nad Sázavou

Náměstím se ale nesla lehká nervozita z právě probíhajícího hokejového utkání české reprezentace. Proto hudebníci začali mezi písničkami – za velikého jásotu návštěvníků – hlásit průběžné výsledky. Děti si také přišly na své, když se na pódiu objevila Tlapková patrola se svým úžasným animačním programem. Po celou dobu děti také dováděly na skákacím hradu, lezecké stěně nebo trampolíně. K večeru dokonce dorazili i Mickey a Minnie, kteří se s dětmi nadšeně fotili. V charitním městečku si malí i velcí mohli vyzkoušet kompenzační pomůcky, navštívit výtvarnou dílnu nebo si proklepnout své zdraví na stanovišti u zdravotních sestřiček. V neposlední řadě si každý mohl zakoupit malý dáreček z dílny Denního stacionáře Nesa a Klubu v 9.

Během celého dne se na náměstí pohybovalo přes 30 dobrovolníků s kasičkami, do kterých se vybralo neuvěřitelných 100 502 Kč. To ale nebylo vše – vedoucím jednotlivých služeb byl na pódiu předán šek od místních firem na dalších 188 622 Kč. Celkem se tedy vybralo 289 124 Kč. Tyto finanční prostředky budou použity na projekt Doma je doma, který pomáhá 2000 pacientům a uživatelům služeb, jimž do života zasáhla nemoc nebo úraz. Tedy lidem, kteří i přes svůj nelehký osud zůstávají doma s rodinou, a to díky péči a pomoci Charity.

„Za Oblastní charitu Žďár nad Sázavou bych chtěla velmi poděkovat úžasné partě organizátorů, která celý sobotní den uspořádala. Velké díky patří i všem dobrovolníkům, hasičům a zástupcům organizací, kteří byli od rána na místě a se vším vypomáhali. Obrovské DĚKUJI patří firmám, které projekt podpořily finančním darem. Díky patří samozřejmě i každému návštěvníkovi, který přispěl do charitní kasičky. Moc si vážíme lidí, kteří mají srdce pomáhat,“ říká nadšeně Eva Pospíšilová, koordinátorka projektu Doma je doma.

Domácí zdravotní péče změnila adresu, zdravotní služby jsou pohromadě

**NOVĚ NA ADRESE :
HORNÍ 28,
ŽDÁR N. SÁZ.**

Iva Sobotková, (red) | Foto: archiv Oblastní charity Žďár nad Sázavou

V průběhu měsíce června prošla žďárská Charita velkými změnami. Došlo k přestěhování naší Domácí zdravotní péče. Od 1. července 2024 najdete tuto službu na adrese Horní 28, Žďár nad Sázavou. Na stejné adrese už roky sídlí Domácí hospic Barborka a Odlehčovací služba, tedy tři služby, které spolu úzce spolupracují. Mnoho pacientů a klientů je využívá současně.

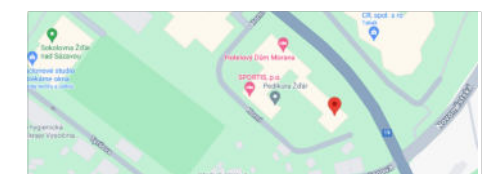
Hned ve vedlejší budově, Horní 22, sídlí i Správa Oblastní charity Žďár nad Sázavou a další služby.

„Po dlouhých úvahách a snaze udržet službu Domácí zdravotní péče na žďárské poliklinice jsme se rozhodli pro sjednocení prostor. Věříme, že tento krok, kterým dosáhneme sloučení těchto služeb a pracovníků na jedno místo, bude krokem klepším,“ říká vrchní sestra Barbora Pospíšalová.

Díky sdílení stejných prostor budeme mít komplexní přehled, ucelené a pružné informace. Rodiny pak budou lépe komunikovat s více službami najednou. Zajistíme tak co nejlepší podmínky, aby svoje blízké mohli mít

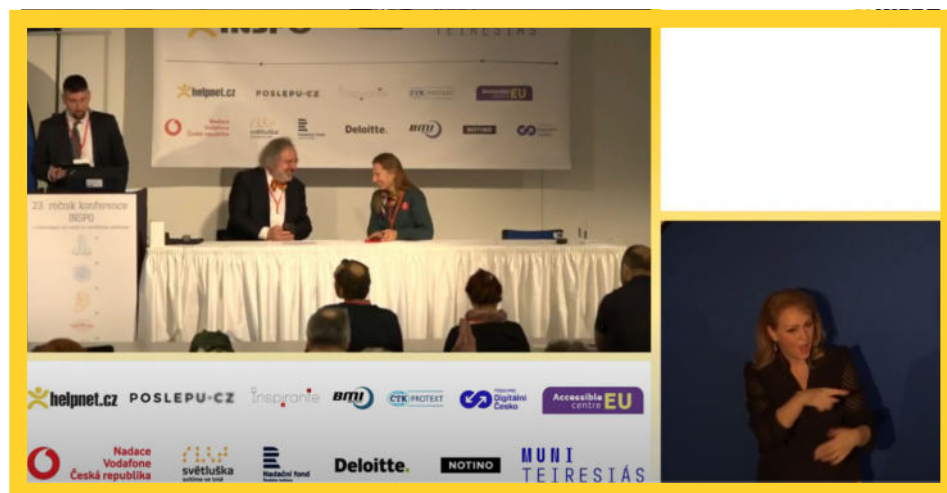
doma a pečovat o ně ve spolupráci s našimi zdravotními a sociálními pracovníky nebo s pracovníky v sociálních službách.

Budeme se nás všechny těšit se stejným týmem sestřiček, jen na jiné adrese.

Čtyřadvacátý ročník konference INSPO proběhne 23. listopadu

Letošní, již 24. ročník konference INSPO o technologiích pro osoby se specifickými potřebami se uskuteční v sobotu 23. listopadu 2024 a jako vždy v Kongresovém centru Praha. Do zahájení registrace účastníků je ještě daleko, ale příprava programu, který opět představí technologické novinky usnadňující život lidem s různým zdravotním postižením, je v plném proudu. Pořádající Středisko Teiresiás Masarykovy univerzity uvítá nabídky přednášek a předběžné potvrzení účasti od vystavovatelů.

Helpnet.cz

Program bude dopoledne pro všechny společný a odpoledne proběhne tradičně ve třech sekcích. V sekci o přístupnosti webu, aplikací a dokumentů se detailněji podíváme na Evropský zákon o přístupnosti. Druhá odpolední sekce se zaměří na využití technologií při vzdělávání a zaměstnávání lidí se zdravotním postižením. Partnerem třetí sekce o využití technologií pro osoby se sluchovým postižením se nově stává společnost Deaf Friendly, která se bude podílet na sestavování programu sekce tak, aby seznámila účastníky s aktuálními informacemi v oblasti přístupnosti a technologií pro osoby se

sluchovým postižením. Nabídky na přednášky je možné zaslat prostřednictvím [formuláře](#) pro nabídnutí příspěvku do programu konference INSPO 2024. Všechny přednášky budou simultánně přepisovány a tlumočeny do českého znakového jazyka.

Důležitou součástí konference INSPO je její výstavní část, pro kterou bezbariérové prostory Kongresového centra Praha poskytují dostatek místa. Kvůli pandemii covidu-19 vystavovatelé v minulém období neměli moc možností, jak prezentovat svoje pomůcky, programy a služby osobně. Svůj předběžný zájem nyní mohou

projevit prostřednictvím [formuláře](#) s rezervací vystavovatelského místa.

Konferenci INSPO 2024 pořádá Středisko Teiresiás Masarykovy univerzity s přispěním BMI sdružení a Společnosti pro vzdělávání a mládež ČSVTS. Generálním partnerem konference je Nadace Vodafone, hlavním partnerem je AccessibleEU Centre, partnery Nadační fond Českého rozhlasu a společnost Deloitte. Mediálními partnery jsou portály Helpnet, Poslepu.cz a Inspirante.

Konferenci podpořily Kongresové centrum Praha a Zátíší Group. Konference je jednou z aktivit Týdne pro Digitální Česko.

HORIZONT-NARE *bez bariér*

VOLEJTE ZDARMA
800 10 10 73

Realizujeme zakázky na celém území ČR.
www.horizont-nare.com

SOCIOPOINT

MOŽNOSTI EXISTUJÍ

800 700 650
bezplatná linka

Realizaci projektu
VOZKA
podporuje
OSTRAVA!!!

Projekt na podporu pacientů
s amyotrofickou laterální sklerózou

alsa.

Prague City Swim aneb Plavej pro dobrou věc

Prague City Swim je dobročinný, mezinárodní a unikátní projekt na podporu pacientů s amyotrofickou laterální sklerózou. Letošní – již 6. ročník – se uskutečnil 15. 6. v areálu Yacht clubu CARE v Praze- Podolí. Pořadatelem této akce v České republice je spolek ALSA. Cílem projektu je spojit stovky plavců, kteří prostřednictvím plavání přispějí na boj s onemocněním ALS, a zároveň také upozornit na toto onemocnění. Zúčastnit se mohou jak profesionální, tak rekreační plavci.

Text: Lenka Martínková
Foto: archiv spolku ALSA a Martiny Mijovičové

Závod probíhá prostřednictvím jednotlivých sportovních vln, z nichž každá má svou tvář některého z pacientů, svého patrona z řady známých osobností a také svého partnera podporujícího spolek ALSA. Projekty, jako je Prague City Swim, nejenže podporují boj s ALS, ale také posilují solidaritu mezi účastníky a ukazují, že i malé individuální činy mohou mít velký dopad. Každá osoba, která se zapojí do podobných akcí, přispívá k vytvoření síly kolektivní solidarity a pomoci.

Je skvělé vidět, jak se lidé spojují a angažují ve prospěch boje proti této nemoci. Takové akce nejenže přinášejí finanční podporu pro pacienty s ALS, ale také pomáhají zvýšit povědomí o této nemoci a o potřebě podpory výzkumu a péče.

„Péče o pacienty s ALS je velmi nákladná a náš spolek je jediný, který se o takové lidi stará. Charitativní akce na Vltavě nám pomůže s náklady,“ vysvětluje ředitelka spolku ALSA Mgr. Eva Bezuchová.

Jsem přesvědčena o tom, že osvětové akce a charitativní události jako Prague City Swim jsou klíčovými nástroji boje proti ALS. Myslím si, že spolek ALSA dělá skvělou práci tím, že organizuje tuto událost a zajišťuje péči pro pacienty s touto nemocí.

Spolek ALSA

Spolek ALSA je nezisková organizace sdružující pacienty, pečující a profesionály se zájmem o problematiku, která souvisí s nemocí amyotrofická laterální skleróza – ALS.

V této oblasti působí jako jediná organizace jak v České, tak ve Slovenské republice. Jejím posláním je především pomáhat pacientům poradenstvím, doporučením vhodných terapií nebo poskytnutím psychické podpory nejen jim samotným, ale také jejich blízkým. Dále pořádá výjezdy specializovaného týmu do domovů pacientů, rekondiční pobyty, provozuje půjčovnu speciálních pomůcek a nabízí mnoho dalších služeb.

„Život naší organizace je velmi pestrý. Neustále se učíme a hledáme nové cesty. Snažíme se vnímat měnící se potřeby a poptávku po našich službách a reagovat na ně novými nápady, jak služby dál vylepšovat,“ říká Mgr. Eva Bezuchová (foto).

Hlavním přáním a cílem spolku ALSA je vytvořit specializované centrum pomoci. Toto centrum by mělo potenciál nabídnout ještě kvalitnější péči a podporu pacientům trpícím touto nemocí, posílit osvětu veřejnosti a napomoci dalšímu rozvoji odborné péče v oblasti této choroby.

Je skvělé vidět, že existuje organizace, která se zaměřuje na podpo-

ru pacientů s nemocí ALS, poskytuje jim různé formy pomoci a usiluje o zlepšení kvality jejich života. Tato péče je pro pacienty a jejich rodiny velmi důležitá a významně přispívá k jejich pohodlí.

Onemocnění ALS

Onemocnění ALS je velmi progresivní nervosvalové onemocnění způsobující postupnou degeneraci buněk, které ovládají pohyblivost svalů. Pacienti postupně přicházejí o veškerou schopnost pohybu, nakonec zůstávají jen pohyby očí. To vše se děje při plném zachování psychických a mentálních schopností. Příčiny nemoci zatím nebyly objasněny. Jde o velmi závažné onemocnění, které má významný dopad na život postižených jedinců.

ALS nejčastěji postihuje muže kolem 50 let věku, ale ani mladší pacienti nejsou výjimkou. Je smutné, že příčiny ALS zatím nebyly plně objasněny. S tím zřejmě souvisí i to, že přes intenzivní výzkumy, které probíhají po celém světě, doposud nebyl na tuto nemoc nalezen lék. Léčba tak může být pouze symptomatická.

Je důležité zdůraznit psychickou a mentální sílu pacientů s ALS, kteří čelí obtížím spojeným s tímto onemocněním. Aby bylo možné poskytovat potřebnou péči a podporu pacientům s ALS, je nutná podpora rodiny, přátel a odborníků.

Doufáme, že další pokrok ve výzkumu ALS povede k objevení nových

léčebných metod, které přispějí ke zpomalení progresu onemocnění.

Mezinárodní den ALS

Mezinárodní den neurologického onemocnění ALS si tradičně připomínáme 21. června. Volba tohoto data má za cíl vyjádřit naději na obrat a pokrok ve výzkumu příčin a léčby ALS. Během osvětových akcí k této příležitosti se snažíme upozornit nejen na naše konkrétní potřeby.

Je důležité, abychom nebyli považováni za neviditelné nebo za mentálně postižené a nesvéprávné osoby. I přes následky nemoci stále zůstáváme sami sebou – chodíme, mluvíme, vnímáme a komunikujeme; pouze využíváme různé technické pomůcky a alternativní metody. Naše myšlenky a city jsou stále živé. Je rovněž důležité si uvědomit, že navzdory závažnosti nemoci máme společnosti stále co nabídnout a můžeme jí být plnohodnotnými partnery ve společenském životě.

Povědomí veřejnosti o nemoci ALS a činnosti organizace ALSA může přispět k vytvoření tolerantnějšího a otevřenějšího prostředí, kde budeme schopni odstranit bariéry, zlepšit vzájemné porozumění mezi námi a dosahovat společného pokroku zdoláním výzev spojených s tímto onemocněním.

Věřím, že větší informovanost může vést ke vzájemné pomoci, podpoře a solidaritě v boji proti ALS.

Jednou z nezapomenutelných tváří akce Prague City Swim je paní Jarmila Mijovičová, která se spolu se svým týmem pravidelně plavání zúčastňuje. Její nezdolná energie, originální styl nejen její, ale i celého týmu, jsou vždy zpestřením celé akce. V Třebíči, kde žije, byla nepřehlédnutelnou a známou osobností, vždy pozitivní a s úsměvem na tváři. Rockerka, holka do nepohody a milovnice rychlé jízdy brázdila ulice města na své motorce Ducati Monster, která byla její velkou vášní. Tu později vyměnila za skútr. Dnes ji už zdravotní stav jízdu neumožňuje.

Její příběh s nemocí ALS se začal odvíjet v lednu 2015, kdy se objevily první potíže. Po ročním vyčerpávajícím hledání zazněla den před Jarmiliny 37. narozeninami diagnóza, na kterou nebyla připravená.

„Byl to skutečně pěkný dárek k narozeninám,“ dodává s hořkostí v hlase Jarmila. Před nemocí žila svůj život naplno. Milovala motorky, sport a hudbu. Chodila do posilovny, na aquaerobik, cvičila tae-bo, které kombinuje prvky bojového umění s prvky aerobiku, začala se věnovat pole dance – tanci u tyče. V zimě jezdila na snowboardu a v létě na motorce. O víkendech se ráda bavila v klubech a v létě na hudebních festivalech.

Po počátečním šoku si řekla, že si chce ještě užít všechno, co má ráda. Jízdu na snowboardu a kolečkových bruslích, poslední vyjížďku na milované motorce. I přes velké potíže s chůzí, které se objevovaly stále častěji, se vydala na pěší patnáctikilometrovou túru pralesem v Thajsku.

Jarmila je profesí kuchařka a vaření pro ni bylo velkým koníčkem. Ve volném čase zavařovala, vyráběla sirupy a marmelády a vymýšlela nové recepty. Teď přemýšlí o tom, že by napsala speciální kuchařku pro pacienty s ALS.

Velkou oporou je jí rodina a také kamarádka Hanka, která jí už sedmým rokem pomáhá jako asistentka. Pečuje nejen o Jarmilu, ale také o všechny její zvířecí mazlíčky, které si pořídila. Kromě buldočka Alimíra jí po bytě běhají agamy Louis a Arnold a terarium v obýváku patří čtyřem gekonům. V akváriích si hoví krevety, rybičky a dva axolotli kluci, Malej a Velkej. Díky Hance tak žije téměř běžný život. Chodí spolu do přírody a schází se s kamarády v oblíbené hospůdce.

„Nikdy bych nevěřila, že by člověk, který se téměř nehýbe, mohl žít sám jako já. I když je to těžké, tak to kupodivu jde,“ říká Jarmila.

Nemoc jí přináší do cesty různé těžkosti. Například často čelí předsudkům, že si nemoc přivodila sama svým životním stylem.

„Je hodně nepříjemné, když si o mně lidé myslí, že jsem buď opilá, či

zfetovaná, nebo mentálně postižená,“ říká frustrovaně s tím, že takových situací zažila nespočet. I to je důvodem, proč se o nemoci snaží šířit osvětu.

Přestože Jarmila musela úplně změnit svůj životní styl a vyrovnat se s odchodem přítele, který nedokázal

přijmout její nemoc, na život nezanevřela. Stále se snaží žít naplno a uživat si života, jak jí to aktuální zdravotní stav dovolí.

„I když je tento způsob života těžký jak fyzicky, tak psychicky, stále mě baví,“ uzavírá svoji zповěď Jarmila.

Jsi kempingový miláček, pojed' s námi na Maleček!

Již po šesté v řadě jsme navštívili srub Střediska volného času na Melečku. Letos poprvé na tři dny. Skupina třinácti nadšených žáků spolu se čtyřmi odhodlanými pedagogy vyrazila na svých tandemových kolech vstříc dobrodružství, hledajíc nevšední zážitky v náručí přírody.

Žáci a pedagogové ZŠ pro TP, Opava, Dostojevského 12 | Foto: archiv školy

Po šťastném příjezdu jsme se ubytovali a nastal čas naplnit břicha. Ale po ruce nebyla naše školní paní kuchařka. Bylo to na nás. Hoši vyrazili do lesa pro dřevo a starali se o napumpování vody na vaření a mytí. Dívčata se pustila do přípravy kotlíkového guláše. Mňam!

Odpoledne jsme vyrazili na turistiku přes Vendelín do obce Benkovic, kde nás čekali manželé Víchovi – majitelé bylinkové farmy. Ukázali nám pole, kde pěstují byliny, k čemu je která dobrá a kde je suší. Závěrem se někteří žáci svezli v traktoru.

Po příchodu na základnu se žáci rozdělili do dvou týmů – Lízátka a Výletníci. Hrály se hry, jako jsou hledání číselné postupky v lese, pexesová štafeta, motýli, šikovné ruce nebo mňalky. Večer jsme opékali na ohni buřty a zpívali za doprovodu kytary.

Druhý den jsme po rozevíčce a snídani vyrazili do Filipovic. Cestou se žáci učili pracovat s buzolou a mapou. Rovněž jsme poznávali rostliny, viděli dva plazy a srnu. V hlubokém údolí Melčského potoka leží poutní místo zvané Maria Talhof, kde stojí malá kaplička z 18. století jako poděkování za zázračné uzdravení děvčátka. Po návratu jsme měli v nohách 11 km chůze.

K večeri byla výborná kotlíková polévka z červené čočky a zapečená zelenina v alobalu ve žhavém popelu. Ná-

sledovala příprava na stezku odvahy. Žáci byli rozděleni do dvojic a šli po vytyčené trase svítících barevných kroužků. Svůj příchod do cíle zpečetili podpisem v lesním altánku. Všichni byli neuvěřitelně odvažní a plni dojmů.

Třetí ráno byla na řadě fáborokovaná hra v lese, kde týmy na jednotlivých stanovištích plnily různé úkoly. Část trasy žáci museli jít neznámou cestou, kde měli k dispozici jen zadaný azimut. Úkoly byly nevšední –

u makety pavouka pletli z lana pavučinu, u dvou hádátek na pařezu procvičovali znalosti o plazech v ČR, u záby určovali podle botanického klíče rostliny nebo hledali a luštili stříhanou zprávu. Odměnou byl pro každý tým nalezený poklad.

Po obědě a úklidu chaty jsme vyrazili na kolech do Opavy. Poděkování patří všem účastníkům kempu, pobyt byl krásný, ale i náročný. A to největší poděkování patří svatému Petrovi za úžasné počasí. Na shledanou za rok!

Kam má přístup asistenční pes?

Lidé a jejich psí pomocníci stále čelí mnoha omezením

Dnes už není nic zvláštního potkat osoby s asistenčním psem například v hromadné dopravě nebo v restauraci. Přesto jsou lidé s handicapem v doprovodu asistenčního psa na veřejných místech často vystaveni nepřátelským reakcím. Život jim komplikuje nedostatečná legislativa a také špatná informovanost jejich okolí.

Helppes – Centrum výcviku psů pro postižené | Foto: archiv Helppes

Pro lidi se zdravotním postižením je jejich pes stejně nezbytnou pomůckou jako třeba invalidní vozík, berle nebo slepecká hůl. Mnozí z nich nejsou bez společnosti čtyřnohého asistenta schopni opustit domov a zajistit si základní životní potřeby. Na jeho pomoc jsou odkázáni čtyřicet hodin denně a vyrazit bez něj například k lékaři či do prodejny potravin je nemyslitelné.

„Je velmi smutné, že v naší republice jsou osoby s postižením v doprovodu asistenčního psa téměř každý den vystaveny šikaně v obchodech, v dopravních prostředcích nebo na dětských hřištích, kam nechťejí dítě s handicapem v doprovodu asistenčního psa vpouštět, ačko-

liv je tento pes řádně označen,“ sdělují své zkušenosti klienti organizace Helppes, která se věnuje výcviku asistenčních psů pro osoby s nejrůznějšími druhy handicapů.

Asistenční nebo vodící pes by měl být vždy jasně označen vestičkou s logem organizace, která ho vycvičila, jeho pán by pak měl nosit průkazku, která potvrzuje, že pes splňuje standardy kladené na výcvik asistenčního psa. Mezinárodně uznávané „občanky“, tzv. ID karty asistenčních psů, se u nás už sice vydávají, ale bohužel nejsou – stejně jako definice označení asistenčního psa – zakotveny v české legislativě. To je jeden z důvodů, proč se stále nedaří zajistit kvalitu výcviku a vyřadit ze hry podvodné organizace, které nabízejí „falešné“ asistenční psy.

Vedle jasně formulovaného zákona, v němž zatím držitelé asistenčních psů nemají oporu, chybí i základní informovanost mezi lidmi. Není nic nezvyklého, když si cestující v prostředcích hromadné dopravy stěžují na přítomnost asistenčního psa nebo napomínají jeho majitele, že zvířeti nenasadil náhubek. Asistenční pes přitom povinnost nosit v dopravních prostředcích náhubek nemá, neboť musí být připraven například podávat svému pánovi věci ze země.

Rada postižení není na první pohled viditelná, přesto má člověk s handicapem svá práva a zaslouží si ohledy stejně jako jeho psí pomocník.

„Lidé nechápou, proč by se měli chovat ohleduplně k mladé dívce, která jde v obchodě se svým asistenčním

psem. Přitom může jít o dívku, která trpí silnou posttraumatickou poruchou a která se odvážíla jít do obchodu jenom právě díky doprovodu svého asistenčního psa. Jakékoliv nevhodné chování, slovní útok atd. může mít v tomto případě katastrofální následky a dívka se do obchodu už nikdy nevrátí,“ uvádí Zuzana Daušová z organizace Helppes, která se zabývá výcvikem asistenčních psů.

Práci asistenčních psů narušují neznalí lidé i v běžném každodenním styku, i když většinou v dobré víře. Klidnou a přátelskou povahu psa často vnímají jako pobídku k drbání, k povídání nebo dokonce k podávání pamlsků. Psí asistent je sice velmi dobře vycvičen k tomu, aby byl vůči okolním vlivům imunní, každé rozptýlení však narušuje jeho soustředění na práci a schopnost rychle reagovat na potřeby svého pána.

„Pokud si chcete psího pomocníka pohladit, vždy se zeptejte jeho držitele bez ohledu na jeho handicap. A nemějte mu za zlé, pokud vám to nedovolí – jistě má své důvody. Pes přece není veřejným majetkem, na který si může sahat každý, komu se zlíbí,“ doplňuje Zuzana Daušová.

Příběh opravdového člověka a protetika ve 21. století

Zuzana Bárová | Foto: Joseph Xu

Knihu Příběh opravdového člověka, kterou napsal Boris Polevoj, jsem si chtěla přečíst už kdysi dávno, jako malé dítě. Ke knize vydané roku 1972 jsem se dostala až letos... Teprve teď jsem si uvědomila syrovost textu o muži bojujícím ve 2. světové válce, který se snažil přežít. Na druhou stranu je text protkán životy lidí, kteří postiženému letci po těžkém úrazu pomáhali...

Úvodní stránky knihy se mi četly velice těžce – válka, boj, stíhačky... Jak moc to připomíná zprávy, které posloucháme a vidíme poslední dva roky. Už proti sobě nestojí Německo a Sovětský svaz, ale Rusko a Ukrajina. Smutné. Všude žijí lidé z masa a kostí. Všichni na zemi by měli žít v míru a pokoji. Chce se mi napsat i v lásce a porozumění, ale na to vše musí přistoupit zástupci obou stran.

Sestřelený letec na nepřátelském území

Teď už k příběhu Alexeje Petroviče Meresjeva, který projevil nezdolnou touhu žít, nepadnout do zajetí a zachránit si svůj život. Román je založen na skutečném příběhu letce Alexeje Maresjeva. Bojoval jako stíhač. Koncem března 1942 byl sestřelen německou stíhačkou. Jeho letadlo se roztrátilo v centru nacisty ovládaného území – v zasněženém lese v Dëmžanském okruhu nedaleko města Staraja Russa. Těžce se zranil. Měl rozdrčené nártý a jeho nohy zachvátila sněh. Krátce po pádu ho napadl medvěd, ale Meresjev ho zastřelil a zachránil si holý život.

Boris Polevoj uvedl: „Alexej byl městský člověk, narodil se v Kamyšině, uprostřed povolvských stepí, lesy neznal a nenapadlo ho, aby včas pomyslel na nocleh a postaral se o oheň. V rozbitých, namožených nohou cítil nesne-

sitelnou bolest, a když ho znenadání překvapila tmoucí tma, neměl dost síly, aby nasbíral topivo, zalezl do hustého borového mlází, usedl pod strom, schoulil se do klubíčka, schoval obličej mezi kolena, objal je rukama a zahříval se vlastním dechem, seděl bez hnutí a oddával se lačně rozkoši z klidu a nehybnosti.“

Alexej cítil ukrutný hlad. Na dlouhé cestě se mu podařilo najít masovou konzervu, pustil se do ježka a nejdéle se živil mladou kůrou z borovic. Pil vodu z louží. Denně se snažil ujít 10 000 kroků. Po 18 dnech překonal 60 kilometrů. Plazil se ve sněhu a blátě přes močály a za každého počasí, s těžce zraněnými nohama. Byl chráněn dvěma malými chlapečky z vesnice, kde se lidé skrývali v lesních zemljankách. Alexeje se ujal děda Michajla, který mu svou péčí zachránil život. Pak Meresjeva převezli do moskevského lazaretu...

Těžce ranění pacienti

Autor dále popisuje: „Svět těžce raněných je ohraničen čtyřmi stěnami nemocničního pokoje. Kdesi za těmito stěnami bouří válka, dějí se věci velké i nepatrné, burácejí vášně a každý den je poznamenán novým vrypem do duše člověka. Do světnice těžce raněných nesmí vnikat vnější svět a bouře zvenčí sem zaléhá jen vzdáleným temným ohlasem. Nemocniční pokoj nicméně

žil svými událostmi... Stále častěji a častěji se teď ozývalo v rozhovoru lékařů děsivé slovo amputace. Vasilij Vasiljevič se zastavoval občas u Alexejova lůžka a dotazoval se: „Tak co, čtvernožče, bolí? Co kdybychom je odřízli, co říkáš? Šmik – a bylo by hotovo.“

Alexej všecek ztuhl a schoulil se do sebe. Stiskl zuby, aby nevykřikl, jen vtěl hlavou a profesor zlostně brumlal: „Tak jen trp, trp kozáče, když jinak nedáš. Zkusíme ještě tohle,“ a předepsal zas něco nového.

Dvěře za ním zaklaply, na chodbě zvolna utichaly kroky lékařů a Meresjev ležel se zavřenými očima a říkal si: „Ach vy moje nešťastné nohy!“ Cožpak má opravdu zůstat mrzákem bez nohou, má chodit na dřevěných špalcích jako starý převozník strejda Arkaša v Kamyšinu? A má snad při koupání jako on odpínat dřevěné podstavce, nechávat je u břehu a plazit se do vody po rukou jako opice?“

Den D – amputace

„A ten den přišel. Vasilij Vasiljevič při obchůzce dlouho ohmatával zčernalá chodidla, která nereagovala už na dotyk, pak se zprudka vztyčil, pohlédl Meresjevovi přímo do očí a řekl úsečně: „Rezat!“ Zbledlý letec neměl kdy něco odpovědět, neboť profesor podrážděně dodal: „Rezat a žádné řeči, slyšíš? Jinak je s tebou amen! Rozu-

měls?“ Vyšel z pokoje, ani se neohlédl na provázející lékaře. Zůstalo po něm skličující ticho. Meresjev ležel s tváří jako zkamenělou, s otevřenými očima.“

Po amputaci, při které nevydal ani hlásku, si četl dopisy z domova a z fronty. V jednom z nich ho meteorologická četařka vybídla k návratu k letectvu. Alexej reagoval takto:

„Vztyčil se na lůžku a jako by hledal po kapsách ztracený průkaz, hmatl křečovitě rukou tam, kde měl kdysi nohy. Ruka nahmatala prázdné místo. Teprve v té chvíli si Alexej plně uvědomil všechnu závažnost své ztráty. Nikdy se už nevrátí k pluku, k letadlům a vůbec na frontu. Nikdy se už nevznese s letounem do vzduchu, nebude se vrhat do vzdušného boje, NIKDY! Teď je invalida, vyřazený z povolání, které miluje, přikovaný na jedno místo, přitěž v domě, zbytečný v životě. To se nedá nijak napravit, tak to zůstane až do smrti.“

Láska – vztah – rozhodnutí

Alexej nějaký čas prožil v depresi. Myslel také na svoji lásku Olgu a uvažoval:

„Ona se od něho odvrátí, a kdyby se i neodvrátila, což může přijmout tak velkou obět, může připustit, aby Olga, taková jasná, pěkná a zteplá, šla vedle něho belhajícího se na pahýlech?... hůř bylo zbavit se tíživých myšlenek: co řekne Olga, až se doví, že je beznohý? Odejde, zapomene, vyškrtne ho ze svého života? Celá jeho bytost se proti tomu vzpírala: ne, není taková, neodhodí ho, neodvrátí se! Ale vždyť tak to bude ještě horší. Představoval si, jak se děvče ze šlechtnosti provdá za něho, beznohého, jak se kvůli němu vzdá plánů studovat na technice a zapřáhne se do chomoutu zaměstnání, aby uživila sebe, muže invalidu a snad, kdoví, možná i děti.“

Má právo přijmout takovou obět? Vždyť nejsou ještě nikterak vázání, ona je jeho nevěsta, ne žena. Měl ji rád, a byl to hluboký, opravdový cit, a proto se rozhodl, že nemá práva na tuto obět, že musí sám přetrhnout vše, co je spojuje, naráz, jedním rozmachem rozeznout uzol, aby ji zbavil nejen chmurné budoucnosti, nýbrž i muk rozhodování.“

Lidé s handicapem se vrací do života

Meresjev byl stále apatický a okolí se ho snažilo vrátit do života. Motivovat ho k nějaké aktivitě.

„Komisař šel na něho tedy obchvatem. Jako náhodou začal vypravovat o člověku, který s ochrnutými nohama konal důležitou odpovědnou práci. Stepan Ivanovič, který se zajímal o všecko na světě, údivem pokyvoval hlavou. A hned si vzpomněl, že u nich

na Sibiři mají jednorukého lékaře, nejlepšího v celém okrese, a ten že jezdí na koni, chodí na lov a tak dokonale ovládá pušku jednou rukou, že trefí veverka brokem do oka.“

A komisař zas připomenul zemřelého akademika Viljamse, kterého znal osobně z jednání o strojních a traktorových stanicích. Ten člověk, ochrnutý na polovinu těla, vládl pouze jednou rukou, ale spravoval dále ústav vysoké školy a řídil vědecké práce prováděné v obrovském měřítku.“

I s protézou nohy se dá létat... Jednou komisař Alexeji přinesl noviny s článkem zatřeseným tužkou.

„Meresjev četl. Psalo se tam o ruském vojenském letci, poručíku Valerianu Arkadževiči Karpovičovi. Při letu nad nepřátelskými postaveními byl poručík Karpovič raněn do nohy německou trhavou střelou dumdum. Dokázal s rozdrčenou nohou přeletět na svém farmanu linii fronty a přistát u svých. Chodidlo mu amputovali, ale mladý důstojník nechtěl odejít z armády. Vynalezl protézu vlastní konstrukce, dlouho a vytrvale cvičil, houževnatě trénoval, a tak se ke konci války vrátil k vojsku. Sloužil jako inspektor ve škole vojenských pilotů, a dokonce, jak psali v článku, „se na svém letounu někdy odvažoval do vzduchu“. Byl vyznamenán svatojiřským řádem a sloužil dál v ruském vojenském letectvu, až zahynul při náhodné havárii.“

Ten článek – příběh letce s protézou – změnil Alexeji život. Vůl mu potřebnou krev do žil a chuť překonat nepříznivé okolnosti. Uvěřil, že se pomoci tréninku může naučit létat bez nohou. Uvěřil, že opět bude létat svou milovanou stíhačkou. Nakonec byl touhou po životě a po činnosti úplně posedlý.

Cíle: zdraví, síla, cvičení

Boris Polevoj k tomu uvedl: „Jeho život teď zase dostal smysl, chtěl být opět stíhačem. S touž fanatickou umíněností, s níž se plazil se zraněnými nohama ke svým, usiloval nyní o nový cíl. Byl zvyklý už od mládí dávat smysl každému svému počínání, a proto si i teď jako první věc přesně určil, co musí udělat, aby co nejrychleji dosáhl svého cíle, aby zbytečně neztrácel drahocenný čas. Uvědomoval si, že se především musí co nejdříve zotavit, získat opět zdraví a sílu, ztracenou hladověním, a že proto teď bude více jíst a spát.“

Za druhé, že si musí obnovit bojové vlastnosti letce, a k tomu že potřebuje upevňovat svalstvo soustavným cvičením, pokud je schopen provádět je na lůžku.

A za třetí, a to bylo nejdůležitější a nejnáslednější, musí trénovat nohy amputované po hole, aby nabyly síly a obratnosti, a potom, až bude mít protézu, naučit se provádět jimi všechny

pohyby nutné k řízení letounu.

... nohy zaměstnávaly všechny jeho myšlenky. Někdy měl pocit, jako by ho noha bolela v chodidle, přehodil ji, a teprve pak si uvědomil, že chodidlo nemá. Jakousi podivnou nervovou anomálií se stalo, že amputované části nohou ještě dlouho jako by žily spojeny s tělem, najednou ho začínaly svědit a trnout, a když přišlo vlhké počasí, i bolet.

Myslel tolik na nohy, že se mu v noci zdávalo, jako by byl úplně zdravý, rychlý a pohyblivý. Viděl se, jak utíká při poplachu k letounu, vyskakuje na křídlo, usedá do kabiny a zkouší nohama řízení, zatímco Jura stahuje povlak z motoru.

Nebo zase jak běží s Olgou po kvetoucí stepi: drží se za ruce a sotva popadají dech, oba jsou bosí a pod nohama cítí laskavý dotek vlhké a teplé země. Jak to bylo nádherné, a jak strašné bylo potom procitnutí a vědomí, že je beznohý!“

„Umělé“ nohy – pády a vzestupy

V létě přinesl Alexeji starý a zkušený řemeslník nově, na míru vyrobené žluté protézy, které skřípaly při pohybu. Byly obuty do nových žlutých bot vojenského typu. Protézy dělaly dojem živých obutých nohou.

„Meresjevovi se srdce teskně sevřelo, když viděl ty své umělé nohy, stáhal se, jako by po něm sáhl studenou rukou, ale nedočkavost a touha hned je zkusit a chodit, samostatně vykročit, zvítězila nade vším ostatním. Vymrštil zpod pokrývky své pahýly a začal naléhat na staříka, aby mu protézy už honem zkusil. Ale starému mistrovi, který ještě za našich mladejch let, jak říkal, dělal protézy jakémusi velkoknížeti (zlomil prý si nohu na dostizích), se taková netrpělivost nelíbila. Byl velmi hrdý na svůj výrobek a chtěl co nejvíce prodloužit obřad odevzdávání.“

„No tak, dědo, dej mi je už,“ pospíchal Meresjev, sedící na okraji lůžka. Podíval se teď na své nahé useknuté nohy očima nezúčastněného a byl s nimi spokojen. Byly to pevné žilnaté nohy bez zbytečného tuku, který se hromadí při nucené nehybnosti, a pod snědou kůží se rýsovaly tuhé svaly, jako by to ani nebyly pahýly, nýbrž zdravé nohy člověka, který je zvyklý hodně a rychle chodit. Zastrčil pahýl Alexejovy pravé nohy do huňatého měkkého lůžka protézy a pevně přitáhl řemen. Udělal krok zpátky, se zalíbením se podíval na obutou nohu a mlaskl jazykem: „Botičky jedna radost! Netlačí? Toť se ví, kdepak! Marná sláva, nad mistra Zujeva v Moskvě není! Jó, Zujev, ten má ručičky ze zlata!“ Obrátně navlékl i druhou protézu a sotva stačil přitáhnout řemeny, když tu Meresjev neočekávaně seskočil

prudkým pérovitým pohybem z lůžka na podlahu. Ozval se temný úder. Letec vykřikl bolesti a žuchl sebou jak široký, tak dlouhý na zem, hned u postele. Starému mistrovi překvapením vylezly brýle na čelo. Neočekával od svého zákazníka takový kvap. Meresjev ležel na podlaze bezmocný, udivený, s široce roztaženými umělými nohama v nových botách. V očích měl zklamání, ponížení a strach. Což byly všechny jeho naděje pouhý klam?“

Alexej se na protézách musel zase učit chodit krůček po krůčku – jako malé dítě. Nejdříve s lehkými berlami a později o hůlce. Jeho cílem bylo na protézách běhat a naučit se i tančit! Když všechny své cíle splnil, chtěl Meresjev opět do kokpitu stíhačky. Ale jeho nadřazení byli proti. Svým tancem na protézách je nakonec přesvědčil, aby to s ním zkusili. Poslali ho do přípravné školy. Velkým přáním Alexeje bylo vrátit se ke svému pluku. A to se mu podařilo!

„Alexej byl u pluku nový člověk. Zahynul letce neznal ani od vidění, ale podlehl všeobecné náladě. V jeho životě došlo k nejvýznamnější a největší události, o níž usiloval veškerou svou vůlí, všemi svými silami. Došlo k události, která rozhodla o celém jeho dalším životě, která ho znovu vrátila mezi zdravé lidi, učinila ho rovnocenným člověkem.

Jak často snil o tom dni, když ležel na nemocničním lůžku, i později, když se učil chodit a tančovat a houževnatým tréninkem obnovoval ztracené letecké návyky. A když ten den teď přišel, když sestřelil dva Němce a předstoupil znova jako rovnoprávný člen družné rodiny stíhačů před náčelníka štábu a jako ostatní hlásil počet sestřelených letounů, přesně vyličil okolnosti a pochválil osádku vedeného letounu, odešel stranou, do stínu bříz, s myšlenkou na ty, kteří se dnes nevrátili.“

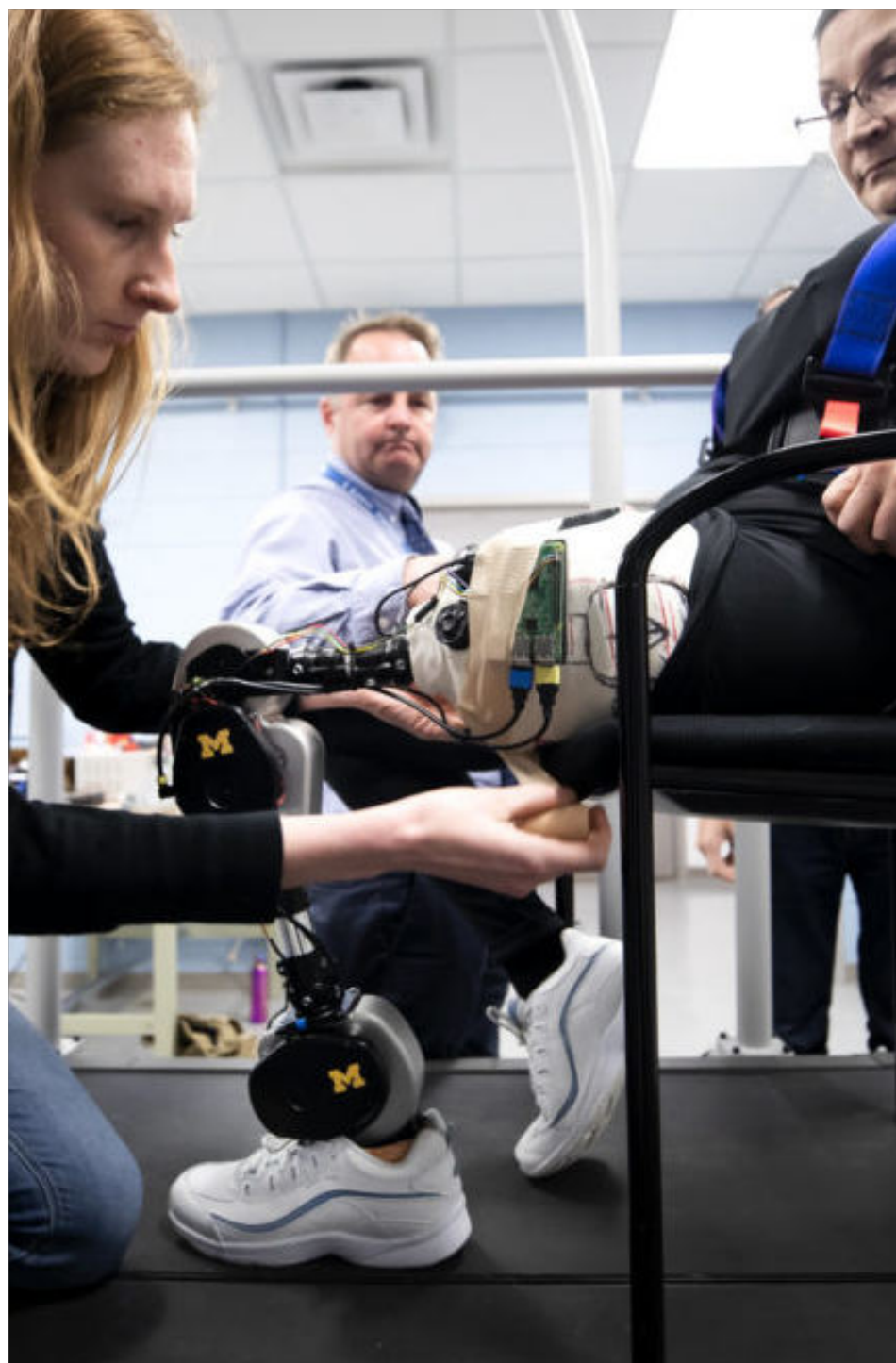
Autor knihy v závěru popisuje, jak sám za Alexejem Meresjevem přijel a večer v zemi si nechal převyprávět jeho neuvěřitelný příběh. Protože Borise Polevoje nikdo na handicap Meresjeva neupozornil, zůstal v šoku, když ve svitu lampy po večeri cosi těžkého žuchlo na podlahu. Uviděl něco, čemu vůbec nevěřil.

„Letec nechal na podlaze své nohy! Beznohý letec! Beznohý stíhač! Pilot, který za dnešek vykonal sedm bojových letů a sestřelil tři letouny!“

Přitom se Alexej vracel stíhačkou na letiště bez paliva a několik kilometrů doletěl bez kapky benzínu! Tím vyprávěný příběh opravdového člověka skončil...

Život prožitý důstojně a se ctí

Co charakterizovalo Alexeje Meresjeva? Obrovská vůle, zapálení pro věc, vytrvalost. Měl neutuchající chuť

Testování bionické nohy, zdroj: Michigan Engineering, Communications & Marketing

překonat všechny překážky. A že jich v jeho mladém životě bylo! Kolik pádů zažije malé dítě, než se naučí chodit? Kolikrát po neúspěšném kroku na dřevěných protézách zůstal ležet na zemi Meresjev? Jak dlouho mu trvalo naučit se stát a pak i chodit na „umělých“ nohách, které vůbec nepřipomínaly dnešní moderní bionické protézy? Jaké možnosti mají dnešní lidé po úrazech, nemocí a postižení po amputacích? Co vše jim v životě umožňuje používat protézy rukou a nohou? Co vlastně člověk potřebuje k životu, aby byl v rámci svých možností zdravý, šťastný a spokojený?

Asi nikdo dnes neprožívá úplně lehký život bez bolestí, nemocí a jiných těžkostí. Přesto se dá KAŽDÝ ŽIVOT prožít důstojně a se ctí.

Výběr protézy pro konkrétního pacienta

Na webových stránkách ortoprotetika-brno.cz popisují amputace končetin i druhy protéz. Co je to vlastně protéza? Protéza nahrazuje chybějící část končetiny. V posledních letech se v protetice zrychlil vývoj nových technologií a materiálů používaných při výrobě protéz dolních končetin. To při-

spívá k jejich jednoduššímu, spolehlivějšímu a komfortnějšímu používání.

Protetický technik volí druh použité technologie a sestavu komponentů pro zhotovení protézy. Nejdříve posoudí zdravotní stav před amputací, pak po ní a určí pohybové aktivity, které pacient může vykonávat. Hodně je ovlivňuje pozitivní motivace k využití protézy a hmotnost postiženého. K návratu do běžného života s minimálním omezením tedy nestačí pouze nejmodernější protéza. Každý uživatel musí spolupracovat s lékaři a rehabilitačními pracovníky na co nejrychlejším zlepšení svého zdravotního stavu a fyzické kondice.

ERGONA – protézy dolních končetin

Další zajímavé informace jsou na stránkách protetika-ergona.cz. Lidé mívají amputovány nohy v oblasti stehna a bérce. Někteří pacienti prodělají exartikulace v koleni anebo kyčli. Protézy dolních končetin nahrazují ztracenou končetinu a umožňují tak návrat k původním pohybovým aktivitám a rychlému zařazení do společnosti.

Znalé oko ortotika-protetika

Když se pacient po amputaci setká s ortotikem-protetikem, probírají spolu tato témata: fyzický stav, stav páhýlu končetiny, výšku a techniku amputace a také pohyblivost všech kloubů. Ortotik-protetik chce dopodrobna znát očekávání pacienta od budoucího života po amputaci. Jak bude vypadat prostředí, kam se bude vracet? Co vše

bude chtít v životě dělat? Bude sportovat, zatěžovat končetiny na kole, běžeckém oválu nebo jinde?

Někteří lidé přijdou pouze o část nohy. Amputovanou část končetiny nahrazují ortotici-protetici odlitkem ze silikonové hmoty, případně sandálem zhotoveným z laminátu nebo korku. K uchycení protézy po exartikulaci v kyčelním kloubu dochází pomocí pánevního koše.

Robotické nohy

Bionická protéza s umělou inteligencí je open source a stojí cca 640 000 Kč. Vědci z americké Michiganské univerzity ve spolupráci s inženýry z Shirley Ryan AbilityLab vyvinuli open source umělou inteligentní bionickou nohu. Programování této protézy má za účel zlepšit kvalitu života pacientů. Hlavním designérem nohy je Elliot Rouse, zaměstnanec Institutu robotiky na Michiganské univerzitě a odborný asistent v oboru mechanického inženýrství na fakultě. Protézu vědci představili na konferenci re:MARS v Las Vegas. Protéza má modulární design a umožňuje noze sloužit jako náhrada od kotníku nebo kolena níž. V „kloubech“ protézy je integrována elektronika. Je zajímavé, že pro potřeby bionické náhrady byla adaptována technologie motoru původně vyvíjeného pro potřeby dronů. Tento „motorek“ vyvine sice menší rychlost, ale zato má výrazně lepší točivý moment. Motorky v noze by měly umožnit citlivější kontrolu nohy a přiblížit ji pohybům zdravého člověka.

Hlavním cílem protézy má být podle Elliota Rouse to, aby vědci, kteří pracují s postiženými, jimž chybí končetiny, měli základ, který mohou rozví-

nout a volně vylepšovat. Mají k dispozici i algoritmy, které nohu řídí. Vývoj protéz za chybějící nohu je obtížnější než vývoj protéz za amputovanou ruku. Protéza dolní končetiny musí udržet rovnováhu a trvalý tlak pacientova těla. Součástí této bionické nohy je také minipočítač Raspberry Pi, který pohání umělou inteligenci. Pokročilá AI by měla pacientům s bionickou protézou umožnit rychlou změnu aktivity, například pohyb do schodů nebo dolů po rampě. Další podrobnosti je možné najít na insmart.cz.

Minulost, přítomnost a budoucnost nejenom na poli protetiky

Jak různě můžeme pohlížet na minulost? Jakýma očima můžeme zkoumat přítomnost? Co zažijeme v budoucnosti? Tento článek začínal Příběhem opravdového člověka v období 2. světové války. Cílevědomý Alexej Meresjev může některé motivovat k chuti změnit nepříznivé okolnosti a být v rámci svých možností aktivní. Nejlepší by bylo, kdyby se všichni lidé z minulosti poučili a různé boje, přinášející zranění a oběti, po celé zemi ustaly... Nepotřebovali bychom tolik protéz. Dnešní doba přináší nové materiály a technologie. Bionické protézy s motorky a minipočítači jsou úžasné. Přesto je dobré se zamyslet nad poznámkou výrobce protéz Zujeva, kterou řekl Alexeji Meresjevovi: „Nohy jsou to sice dobré, ale přece jenom ne tvoje. Takové, milý zlatý, jako táta s mámou ti už nikdo neudělá.“

A my, kteří máme možnost stále chodit po svých, bychom je za nic na světě nevyměnili.

Naše zkušenosti a hlavně informace vám ušetří čas, nervy a možná i peníze

Obracejte se na nás:

telefonicky na bezplatné lince 800 100 250 po–st 9–13, út–čt 12–16;
e-mailem na: poradna@ligavozic.cz. Internetová poradna [zde](https://www.ligavozic.cz). Dluhová poradna: dluhova.poradna@ligavozic.cz nebo 601 382 934.
Nebo se můžeme setkat osobně u vás doma nebo u nás v poradně na ul. Bzenecká 23, 628 00 Brno (domluva předem na 777 010 331).

Aktuálně z legislativy

Mgr. Kateřina Bulantová | Ilustrační foto Pexels

Změna výše příspěvku na péči

Od 1. 7. 2024 dochází k navýšení příspěvku na péči ve stupních II–IV. Příspěvek bude od tohoto data vyplácen v níže uvedených částkách; vyšší částka příspěvku bude vyplácena už v červenci 2024.

Výše příspěvku pro osoby do 18 let věku činí za kalendářní měsíc:

- 3 300 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost, částka se nezvyšuje);
- 7 400 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost);
- 16 100 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost);
- v případě, že jde o stupeň IV (úplná závislost), pak
 1. 23 000 Kč, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb podle § 48, 50 až 52*), nebo
 2. 27 000 Kč v ostatních případech.

*) domov pro osoby se zdravotním postižením, domov se zvláštním režimem, chráněné bydlení, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče

Výše příspěvku pro osoby starší 18 let činí za kalendářní měsíc:

- 880 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost, částka se nezvyšuje);
- 4 400 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost);
- 12 800 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost);
- v případě, že jde o stupeň IV (úplná závislost), pak
 1. 23 000 Kč, pokud osobě poskytuje pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb podle § 48 až 52*), nebo
 2. 27 000 Kč v ostatních případech.

*) viz vysvětlení výše.

Změna max. výše úhrad za poskytování péče, úhrada za služby v rozsahu více než 80 hodin měsíčně

Od 1. 7. 2024 dochází k navýšení maximálních úhrad za poskytování péče. Maximální výše úhrady za poskytování osobní asistence, pečovatelské služby,

průvodcovských a předčitatelských služeb, podpory samostatného bydlení, odlehčovacích služeb, chráněného bydlení, pobytové formy sociální rehabilitace, sociálních služeb v centru denních služeb nebo denním stacionáři od 1. 7. Činí:

- a) 165 Kč za hodinu, pokud se služba osobě poskytuje v rozsahu nepřevyšujícím 80 hodin měsíčně;
- b) 145 Kč za hodinu, pokud se služba osobě poskytuje v rozsahu vyšším než 80 hodin měsíčně.

Pokud využíváte některou z výše uvedených služeb od registrovaného poskytovatele sociálních služeb v rozsahu více než 80 hodin měsíčně, měli byste platit za hodinu poskytované služby maximálně 145 Kč, namísto aktuálně platné maximální možné sazby 165 Kč. Do limitu 80 hodin se započítávají všechny hodiny stejné služby v kalendářním měsíci, a to i v případě, že vám stejnou službu poskytují více poskytovatelů – např. osobní asistenci kombinujete u více poskytovatelů zároveň. Nesčítají se však hodiny poskytování různých typů služeb, např. když využíváte u jedné organizace osobní

asistenci a u jiné pečovatelskou službu. Aby vám mohla být účtována nižší sazba i v případě, že stejnou službu odebíráte od více různých poskytovatelů, musíte všechny poskytovatele, kteří vám danou službu poskytují, včas informovat a prokázat, že na sníženou sazbu máte nárok. Pokud se vás tato situace týká, doporučujeme domluvit se s vašimi poskytovateli služeb na tom, jakým způsobem nárok na sníženou sazbu prokázat a v jaké lhůtě.

U pečovatelské služby se také navyšuje maximální úhrada za dovoz nebo donášku jídla, velký nákup (například týdenní nákup, nákup ošacení a nezbytného vybavení domácnosti) a praní a žehlení prádla, popř. jeho drobné opravy.

- Maximální výše úhrady nově činí:
- a) 60 Kč za dovoz nebo donášku jídla,
 - b) 170 Kč za velký nákup,
 - c) 100 Kč za praní a žehlení 1 kg prádla.

Statut ohroženého zákazníka vůči dodavatelům el. energie

Statut ohroženého zákazníka může být dle nařízení vlády č. 139/2024 Sb., o podmínkách uplatnění zvláštních práv zranitelného zákazníka, přiznán tomu, kdo používá:

- aktivní zdravotnické prostředky pro domácí plicní ventilaci nebo oxygenoterapii,
- aktivní antidekubitní matrace,
- aktivní zdravotnické prostředky pro léčbu spánkové apnoe,
- aktivní zdravotnické prostředky pro domácí hemodialyzační léčbu,
- aktivní zdravotnické prostředky pro domácí tracheostomickou péči.

Statut ohroženého zákazníka má poskytnout ochranu v situaci, kdy dodavatel elektrické energie přeruší její dodávku. Pro zákazníky s uznaným statutem ohroženého zákazníka musí dodavatel zajistit energii pro provoz životně důležitých zdravotnických prostředků.

Tato zvláštní ochrana vstupuje v platnost od 1. července 2024. Žadatel musí dodat potvrzení lékaře na předepsaném formuláři.

Parkovné a dálniční známka pro držitele parkovacího průkazu osoby se zdravotním postižením

Základní výhodou spojenou s parkovacím průkazem osoby se zdravotním postižením je nárok parkovat na místech vyhrazených pro osoby se zdravotním postižením. Vyhrazená místa slouží k tomu, abyste mohli bez potíží zaparkovat a vystoupit z vozu,

neznamená to automaticky parkování zdarma.

Jednotlivé obce mohou mít vlastní vyhlášku upravující parkování osob s postižením, stejně tak mohou různé podmínky stanovit vlastníci soukromých parkovacích ploch. Informace o parkování zdarma je většinou umístěna přímo na parkovacích automatech, případně vám ji sdělí buď obluha parkoviště, nebo pracovníci úřadu dané obce (obecní nebo městský úřad, úřad městské části apod.).

Možnost parkovat na vyhrazených parkovacích místech platí pro všechny státy EU bližší podmínky (parkovné, případné časové omezení) je však třeba ověřit přímo pro danou zemi.

V naší poradně se zejména v letních měsících setkáváme s dotazem, zda lze parkovací průkaz využít místo dálniční známky i v rámci EU. Nicméně ani v ČR není výhoda neplacení dálniční známky vázána na parkovací průkaz, ale na český průkaz osoby se

zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P. Je možné ji využít, pokud držitel průkazu je zároveň i provozovatelem vozidla, které ho po dálnici přepravuje, nebo je provozovatelem osoba blízká – výhodu tedy nelze využít např. v případě, že vás kamarád poveze svým vozidlem.

Parkovací průkaz za předním sklem vozidla tedy slouží spíše jako upozornění pro případnou kontrolu, proč není vozidlo označeno dálniční známkou.

Výhoda je tedy vázána na průkaz ZTP nebo ZTP/P, který v zahraničí neplatí, a proto ji nelze využít mimo území ČR. Při cestách do zahraničí doporučujeme zjistit si podmínky pro zpoplatnění dálnic v dané zemi a případně dálniční známku zakoupit.

Aktuálně platné podmínky zpoplatnění dálnic pro danou zemi můžete zjistit buď přes velvyslanectví dané země v ČR, nebo např. přes [Ústřední automotoklub](https://www.ustredni-automotoklub.cz).

www.ostrava-bezbarier.cz, www.facebook.com/poradenstvibezbarierOV
poradnaov@seznam.cz

S foťákem „bezbariérovou“ Ostravou

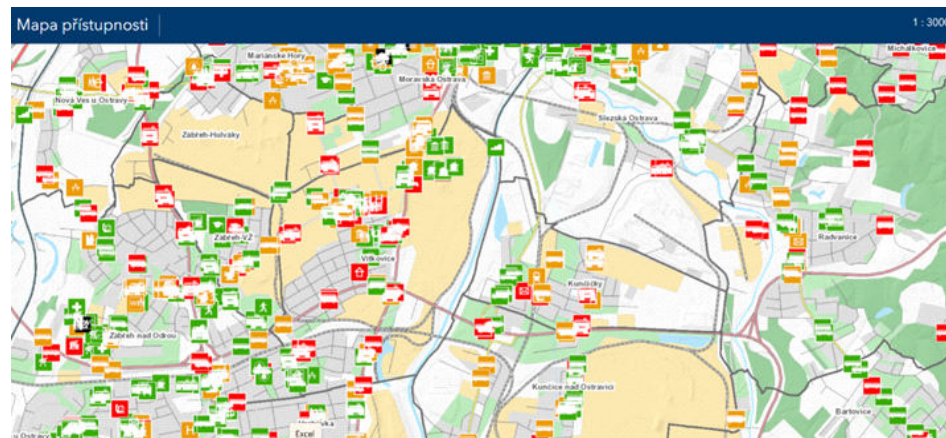
Text: Mirek Filipčík
Foto: Katka Glivická

I v dnešní době se dají najít upravené toalety s tímto zcela nevhodným vyřešením.

Mapa přístupnosti města Ostravy

Text: Mirek Filipčík
Foto: Katka Glivická

Na webu Ostravské organizace vozíčkářů **Bez bariér** a **Mapě přístupnosti města Ostravy** je uveřejněno již více než 800 objektů a přes 1000 nástupišť MHD Ostrava. Provozovny, které byly zrušeny, jsou v mapě značeny černě. Jedná se z větší části o pošty.

Za zmínku stojí nově zrekonstruovaný **Sportovní areál Poruba**, bývalý stadion VOKD Poruba a **muzeum FUTUREUM** v Dolní oblasti Vítkovic.

Ze světa: bezbariérovost v Kanadě

Text: Mirek Filipčík
Foto: Lucie Filipčíková

Uvádíme několik příkladů, jak řeší bezbariérovost ve velkoměstě Calgary, kde sněží i v květnu.

Víceramenná rampa

Vyhrazené místo pro vozíčkáře v prostředcích veřejné dopravy

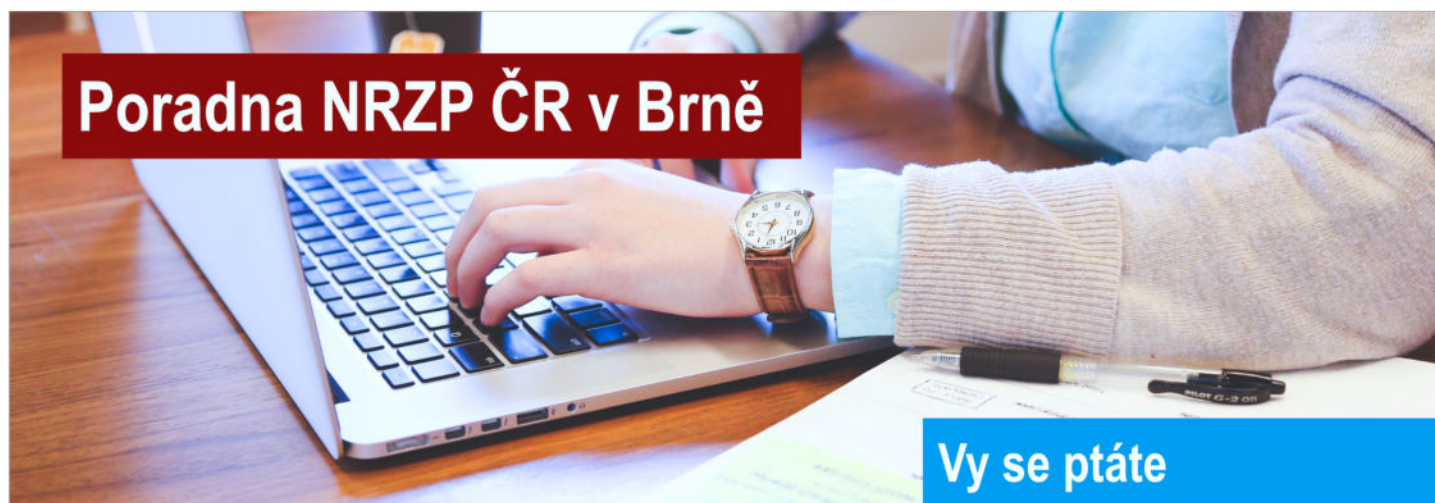

Bankomaty přizpůsobené pro osoby na vozíku. U nás sci-fi

Služba Calgary Transit Access pro přepravu osob s postižením

Poradna NRZP ČR v Brně

Konzultační hodiny: po 8.30–12, 12.30–17, út 9–12, st 8.30–12, 12.30–17, čt 9–12, pá 9–12; kontakty: 542 214 110–111, 736 751 214, poradnabrno@nrzp.cz, Skype: poradnabrno; adresa: Cejl 892/32, 602 00 Brno

Vy se ptáte

My odpovídáme

Mgr. Eliška Škrancová, Kateřina Havlíková, Mgr. Václav Toul | Foto: Pixabay

Príspevek na péči a pobyt na internátu

Můj 17letý syn navštěvuje střední školu (škola je klasická, není ani speciální, ani praktická). Synovi byl přiznán 3. stupeň příspěvku na péči. Přes týden je na internátu, přes vyučování má k dispozici asistentku pedagoga a odpoledne relativně zvládá sám; pokud ne, je tam vychovatelka, nebo poprosí o pomoc kamaráda. Musí se vzhledem k příspěvku na péči hlásit, že pobývá na internátu? Bylo mi řečeno, že pokud to není speciální škola, tak nemusí...

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v § 14 a) hovoří pouze o hospitalizaci ve zdravotnickém zařízení, viz citace:

1) Příspěvek se nevypláčí, jestliže je oprávněné osobě po celý kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace, nejde-li o poskytování sociálních služeb podle § 52; to neplatí v případě, kdy je s oprávněnou osobou k hospitalizaci přijata podle jiného právního předpisu jako průvodce fyzická osoba, která byla uvedena v žádosti o příspěvek, popřípadě ohlášena podle § 21 odst. 1 písm. D) nebo § 21 odst. 2 písm. C) jako osoba poskytující pomoc. Podmínka celého kalendářního měsíce není splněna, pokud k hospitalizaci došlo první den v kalendářním měsíci nebo k propuštění z tohoto zařízení došlo poslední den v kalendářním měsíci. Výplata příspěvku se zastaví od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byla oprávněná osoba k hospitalizaci přijata, není-li

podle § 21a odst. 1 ohlášeno propuštění ze zdravotnického zařízení. Výplata příspěvku se obnoví od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém hospitalizace netrvala po celý kalendářní měsíc.

Pokud je tedy syn v běžném internátu, ze zákona se toto hlásit nemusí. Otázkou však je, pokud by přišla kontrola z ÚP k využívání příspěvku na péči, jak by se výkon péče pro pečující osobu prokazoval, a to za předpokladu, že syn a pečující osoba se v průběhu týdne nacházejí v odlišných, vzdálených obcích. Z tohoto důvodu bych doporučila zvážení zajištění péče o syna další osobou nebo organizací.

Pro podrobnější konzultaci se lze obrátit na nejbližší [pobočku NRZP ČR](#).

Finanční pomoc

Jsem dlouhodobě na dávce hmotné nouze. Opakovaně mi zamítli žádost o ID a moje situace ohledně finanční samostatnosti je zoufalá. Bydlím už 11 let v podnájmu a v posledních 4 letech nejsem schopna pokrýt náklady na údržbu bytu, jako je oprava zásuvky, baterie na vodu v koupelně nebo těsnění na vchodových dveřích bytu. Jedná se o částky kolem 2–3 tisíc. Existuje nějaká možnost jednorázové finanční pomoci? Pokud ano, kde si o ni zažádat? Ještě jsem potřebovala poradit ohledně diety. Mám totiž ulcerózní kolitidu a v tiskopisu na příspěvek na dietu není uvedena. Přitom mám hodně omezenou dietu ve všech směrech...

Dávky hmotné nouze upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Konkrétně určuje strukturu dávek § 4, který říká, že lze

požádat o opakující se dávky: příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení; v případě mimořádné jednorázové situace lze požádat také o dávku mimořádné okamžité pomoci. Výčet situací i s příklady, kdy lze žádat o mimořádnou okamžitou pomoc, naleznete [zde](#). Příklady v odkazu jsou celkem názorné. Okruh oprávněných osob reguluje § 2 zmíněného zákona.

Pokud jste již nyní příjemcem dávky hmotné pomoci, dokládáte pravidelně příjmy na příslušném kontaktním pracovišti ÚP. Na stejném pracovišti máte možnost požádat také o přiznání mimořádné okamžité pomoci. Úřad bude zajímat, kdo je vlastníkem nemovitosti, se kterým máte nájemní či podnájemní smlouvu, a bude vyžadovat souhlas vlastníka s uplatněním výdajů (vodovodní baterie, těsnění dveří, nové dveře, zámky atd.) Jedná se o praktický požadavek, aby úřad byl schopen vyhodnotit oprávněnost, resp. nezbytnost hrazených jednorázových výdajů.

Mimo možnost čerpat mimořádnou okamžitou pomoc na zmíněné opravy bývá obvykle v nájemní nebo podnájemní smlouvě ošetřeno, do jaké výše nájemník či podnájemník hradí opravy. Pokud výdaj za opravu tuto částku přesáhne, hradí ji vlastník nemovitosti. Nahlédněte tedy do své podnájemní smlouvy, zda tuto klauzuli smlouva obsahuje a domluvte se s majitelem.

Osoba postižená vybranými onemocněními, která se současně nachází v hmotné nouzi a má zvýšené náklady na zajištění své výživy, může čerpat příplatek v rámci příspěvku na živobytí. V případě ulcerózní kolitidy tento příplatek čerpat nelze. Vyhláška č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi, vyjmenovává

konkrétní onemocnění:

- b) u diety při dialýze;
- c) u diety nízkocholesterolové při hypercholesterolemii nebo hyperlipoproteinemii,
- d) u diety diabetické;
- e) u diety při onemocnění fenylketonurií;
- f) u diety při onemocnění celiakií;
- g) u diety při osteoporóze, pokud celotělová kostní denzita poklesla o více než o 25 %, tj. T-skóre je horší než -2,5;
- h) u diety při laktózové intoleranci;
- i) u diety v těhotenství a při kojení do 1 roku věku dítěte.

Odebrání ID

Měl jsem 2 roky ID 1. stupně. Po dvou letech mi byl odebrán, odvolal jsem se k ČSSZ a ta potvrdila verdikt OSSZ. Podal jsem správní žalobu, krajský soud požádal o posudek posudkovou komisi MPSV a výsledek byl v můj prospěch. Po pár měsících zažádal o totéž a výsledek byl opět v můj prospěch. Přišel rozsudek a ten zněl, že jsem stále invalidní. Po třech měsících jsem obdržel doplatek a následující měsíc už důchod normálně přišel jako dříve. Ovšem hned následující měsíc mi přišel posudek z místní OSSZ, který říkal, že procento mého omezení je pouze 25 %. Následující měsíc mi opět přišlo vyrozumění, že mi byl ID odebrán. Přitom se žádná skutečnost nezměnila. Opět samozřejmě podám žalobu a rozsudek by měl být stejný, když se žádná skutečnost týkající se mého zdravotního stavu nezměnila. Připadá mi to jako šikana nebo msta (posudkový lékař). Poradíte mi prosím, jak bych se měl zachovat?

Nejprve chci upozornit, že po dobu nepobírání invalidního důchodu za vás stát nehradí zdravotní pojištění, a proto doporučuji evidenci na ÚP jako uchazeč o zaměstnání, abyste měl hrazené zdravotní pojištění a nemusel být samoplátce.

Dále je třeba se podívat do posudku o invaliditě, na jak dlouho vám byl důchod přiznán, aby bylo možné určit, zda se jedná o běžné posouzení, nebo o mimořádnou kontrolu nároku na invalidní důchod. Váš případ je velmi složitý a bez znalosti konkrétních dokumentů – rozhodnutí a posudků o invaliditě – se obtížně určuje, jak dál postupovat.

Odpočet DPH na koupi vozidla

Má 82letá maminka je letitou držitelkou (přiznáno trvale) průkazu ZTP (nikoliv ZTP/P), včetně příspěvku na dopravu. Kromě ji-

ného pobírá příspěvek na péči v 1. stupni (prozatím). Já jsem sice ještě v produktivním věku, ale v ID 1. stupně, přičemž mi byl přiznán (pro pohybový handicap) průkaz ZP. Vzhledem k tomu, že doprava, zejména matky, k lékařům je náročná (vzhledem k častým návštěvám), rozhodli jsme se koupit nový automobil. Otázka zní: je možná (u matky, nepočítám, že u mne) daňová úleva v podobě odpočtu DPH, jestliže se jedná o sobu se

zdravotním postižením? Je mi jasné, že nelze žádat o státní příspěvek na vozidlo (pouze osoby ZTP/P), ale jde mi o případnou daňovou úlevu.

Nárok na vrácení daně má osoba se zdravotním postižením na základě přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo. Zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku motorového vozidla podle bodu 5 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb.:

- anatomická ztráta obou dolních

končetin v bérkách a výše;

- funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí;
- funkční ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí;
- ankylóza obou kyčelních kloubů nebo obou kolenních kloubů nebo podstatné omezení hybnosti obou kyčelních nebo kolenních kloubů pro těžké kontraktury v okolí;
- ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin;
- těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina;
- disproportionální poruchy růstu provázené deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška postiženého po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm;
- anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně bez možnosti oprotézování nebo exartikulace v kyčelním kloubu;
- anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně s možností oprotézování;
- anatomické ztráty horních končetin na úrovni obou zápěstí a výše nebo vrození či získané vady obou horních končetin s úplnou ztrátou základní funkce obou rukou (úchopu a přidržování) závažně narušující posturální funkce těla;
- těžká nebo hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace;
- autistické poruchy s těžkým funkčním postižením, s opakovanými závažnými a objektivně prokázanými projevy autoagrese nebo heteroagrese přetrvávajícími i přes zavedenou léčbu.

Další podmínkou mimo jiné je, že motorové vozidlo musí být zakoupeno v ČR. Maximální částka vráceného DPH je 100 000 Kč. Nárok na vrácení zaplacené daně je nutné podat do tří let od zakoupení motorového vozidla.

Pro vrácení daně je potřeba podat u Finanční správy žádost o vrácení DPH formulovanou volnou formou ve znění např.:

Žádost o vrácení daně z přidané hodnoty (DPH)

Já, XY, datum narození, rodné číslo, trvalé bydliště, jsem dne ... zakoupil/a osobní automobil značky ... Na tento mi byl úřadem práce v – název města – poskytnut příspěvek na zvláštní kompenzační pomůcku motorové vozidlo ve výši ... Kč. Kupní cena vozidla činí ... Kč, DPH je ... Kč.

Žádám tímto Finanční úřad

o vrácení DPH ve výši ... Kč, a to v souladu se zněním § 65 zák. č. 235/2004 Sb. v platném znění, z nakoupeného motorového vozidla. Částku prosím poukázat na můj účet vedený u názvu banky, číslo ...

Děkuji.

Vlastnoruční podpis, datum.

K žádosti přikládám:

1. Originál faktury o koupi vozidla

číslo ... ze dne ...

2. Kopii průkazu ZTP nebo ZTP/P

číslo ...

3. Kopii občanského průkazu číslo ...

4. Kopii rozhodnutí z úřadu práce, adresa, č. j. MPSV-ÚP ...

5. Kopii malého technického průkazu k vozidlu.

6. Kopii velkého technického průkazu.

Finanční správa k dané problematice vydala [toto sdělení](#), kde najdete všechny podmínky vrácení daně.

Stravování v domově pro seniory

Chtěla bych požádat o informaci, zda vyplývá ze zákona povinnost odebírat stravu v domově pro seniory? Ředitelka domova argumentuje nepodkročitelností zákona, který údajně nařizuje uživateli domova pro seniory odebírat stravu. Není přístupná vyhovět žádosti o odhlášení stravy seniorovi, který nekonzumuje zde podávanou stravu ze zdravotních důvodů, a přitom je nucen ji nadále hradit. Rodina zajišťuje seniorovi vhodnou stravu, kterou domov není schopen poskytnout.

Vyhláška č. 505/2006 Sb. § 15 písm. b) (poskytnutí stravy v domově pro seniory) stanovuje následující:

- Zajištění celodenní stravy odpovídající věku, zásadám racionální výživy a potřebám dietního stravování, minimálně v rozsahu 3 hlavních jídel.
- Zajištění stravy je povinností poskytovatele této sociální služby a je součástí smlouvy o poskytování sociální služby.
- Zajištění stravy je základní činnost, kterou musí domov poskytovat.

Z výše uvedených důvodů stravu nelze celodenně odhlásit, domov má právo i při nečerpání stravy požadovat za ni úhradu. Vy můžete požadovat, aby domov vařil dietu, kterou má uživatel předepsanou od lékaře. K dietě musí být medicínský důvod. Například pokud požadujete diabetickou dietu, musí být uživatel diabetik, nemůžete se pro ni svévolně rozhodnout.

Pokud chcete vypovědět smlouvu

o poskytování služby, nelze ji vypovědět částečně (strava), musela by se smlouva vypovědět celá, tedy všechny služby – ubytování, strava, praní prádla atd.

Pokud nepožadujete v domově pro seniory stravu, je možné uvažovat o jiném typu služby, např. o domě s pečovatelskou službou.

Vyhrazené parkovací stání

Měla jsem přiznaný průkaz ZTP na dobu určitou, která už skončila, a na základě průkazu také přidělené vyhrazené parkovací stání před domem. Podle pravidel obce má na něj nárok osoba se ZTP nebo ZTP/P. Po novém posouzení mi bylo přidělen jen průkaz TP, proti čemuž jsem podala správní žalobu. Ještě nedošlo k jednání. Úřad mi ale pochopitelně již chce parkovací místo zrušit. Jedná se o sídliště, kde je parkování velmi problematické, navíc žiju sama, takže je pro mě všechno o to více složitější. Můj zdravotní stav stále neumožňuje ujít delší vzdálenost, dopravuji se pouze autem. Existuje nějaká možnost, abych mohla vyhrazené parkovací místo dále využívat?

Legislativa specifikující přímo vyhrazené parkovací stání neexistuje. Kompetentní osoby a úřad by při schvalování vyhrazeného stání čířiči s handicapem měl vycházet ze zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu - § 67 Speciální označení vozidel a osob, odst. 1, 2, 4 a 9. Dále pak ze zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, a to z § 25 Zvláštní užívání, odst. 6 písmeno c) bod 4, a zákona č. 182/1991 Sb., o sociálním zabezpečení - § 31 Mimořádné výhody pro těžce zdravotně postižené občany.

Vyhrazené parkovací stání může být zřízeno na základě žádosti osoby, které byl vydán parkovací průkaz pro osoby se zdravotním postižením, i na základě jiného právního předpisu. Silniční správní úřad vykonává podle jiného právního předpisu dohled nad řádným užíváním vyhrazeného parkoviště.

Parkovací průkaz je vázán na průkaz ZTP nebo ZTP/P. Zmínujete se, že vám byl nyní přiznan průkaz TP. Ten se bohužel nepojí s parkovacím průkazem a plynoucími výhodami.

Možnost, jak mít jistotu zaparkovat u domu, vidíme ve zřízení vyhrazeného parkovacího místa pro právnické a fyzické osoby. Obvykle se žádost řeší na odboru dopravy dle místa trvalého pobytu a bývá zpoplatněna.

NEZLOMNÍ podcast

Rozhovory s lidmi, kteří se nenechali zlomit nepřízní osudu

Podcast nabízí příběhy lidí, kteří bojovali s nepřízní osudu, ale dnes žijí spokojený život. Co jim pomohlo a jak těžkosti vypadaly, na to se ptá zkušená moderátorka a psychoterapeutka Ester Janečková. Hosté sdílí své silné osobní příběhy a prožitky, motivují ostatní k tomu, aby zůstali sami Nezlomní

Alena Jančíková a tým CZEPA

Každý posluchač se dozví, co lidem pomohlo z apatie, co je vedlo z depresí, případně v čem nalézají smysl života. Ale také to, jak přijali novou, extrémně náročnou životní situaci a jak prožívali své trauma. Osobní rozhovory s hosty poskytují cennou podporu a inspiraci lidem v podobné situaci. Vědomí, že existují lidé, kteří se dokázali vyrovnat s nepříznivým osudem, je povzbuzující a hojivé pro všechny lidi bez rozdílu.

Hosté sdílejí své zkušenosti a tipy, jak se vyrovnávat s každodenními výzvami a jak nacházet radost v životě navzdory překážkám.

„U spinálních pacientů máme až 9 % sebevražednost, což je velmi vysoké číslo. Je to známka toho, že lidé na vozíku nechtějí dál žít, ať už z jakéhokoli důvodu. Primárně tento stav souvisí s psychikou. Základní myšlenkou podcastů je otevřené sdílení problémů, pojmenování úzkostí, starostí a také hledání cesty, jak z toho ven. Jde nám o to, aby se posluchač se stejným problémem necítil osamělý. Většinou tabuizované téma tak může slyšet z úst toho, kdo se s tím nějak popral,“ říká Alena Jančíková, ředitelka CZEPA a vizionářka projektu.

Málo lidí je schopno sdílet své problémy a hledat pomoc u psychoterapeutů. Podcast má za cíl otevřít téma a díky hostovi se na vše podívat s nadhledem. Posluchač má příležitost pochopit své vnitřní pochody. Podcasty jsou vhodné pro lidi s podobným příběhem, ale i pro rodinné příslušníky,

odbornou veřejnost, ale i pro profesionály v oblasti péče o duševní zdraví.

Moderátorka Nezlomných Ester Janečková k podstatě tohoto podcastu dodává: „Během svého života a praxe jak moderátorské, tak psychoterapeutické jsem se občas setkala s lidmi, kterým život nachystal velmi nelehké životní zkoušky. Obdivuji jejich nezlomnou sílu a odhodlání. Často jsem se cítila až zahanbená tím, jak malicherné věci sama někdy řeším. Tito lidé pro nás mohou být obrovskou inspirací a já jsem moc ráda, že s podobnými život-

ními příběhy se setkáme i v podcastu Nezlomní.“

V **prvním díle** podcastu mluví o svém příběhu generální sekretář Českého paralympijského výboru a paraplegik Miroslav Šperk. Nový díl podcastu bude publikován vždy v neděli, a to jednou za měsíc. Natáčení a postprodukce probíhá v prostorách **České asociace paraplegiků – CZEPA**.

Podcast Nezlomní je dostupný na platformách **YouTube**, **Spotify** a **Apple podcast**.

Colours of Ostrava 2024: Colours bez bariér i s relax zónou

Nadstandardní servis pro návštěvníky s postižením, který dělá jeden z nejoblíbenějších tuzemských festivalů i po této stránce jedinečným, jim letos poskytne v rámci projektu Colours bez bariér další novinky. Bude pro ně připravena relax zóna nebo pneuservis, kde si v případě potíží mohou nechat opravit svůj vozík.

Tým Colours bez bariér | Foto: Michal Augustini

Ke standardnímu servisu již několik let patří zvýhodněná cena vstupenky pro držitele průkazů ZTP a ZTP/P, u ZTP/P doprovod zdarma, speciální tribuny, bezbariérová přeprava v rámci města Ostravy nebo možnost objednat si vyškoleného asistenta.

K novinkám letošního roku bude patřit „Relax zóna Colours bez bariér“, kde mohou návštěvníci se zdravotním znevýhodněním nalézt prostor pro odpočinek a relaxaci. Zcela novou službou je i „Pneuservis Colours bez bariér“, kde si vozičkáři mohou v případě potíží nechat opravit mechanický, ale i elektrický invalidní vozík. Obě nové zóny budou vyznačeny ve speciální mapě Colours bez bariér určené pro zdravotně znevýhodněné návštěvníky festivalu.

Návštěvníci se zdravotním znevýhodněním si také mohou rezervovat místo ve festivalovém stanovém městečku, a to včetně parkování, popřípadě si mohou rezervovat parkovací místo přímo u hlavního vchodu do areálu festivalu.

Pro návštěvníky se zrakovým postižením pořadatelé připravili základní praktické informace k projektu s plánkem areálu v Braillově písmě a speciální 3D model Auly Gong pro nevidomé.

Návštěvníkům se sluchovým postižením nabízí vybrané přednášky diskusního fóra Meltingpot s tlumočením do znakového jazyka. Tlumočeny budou dokonce i vybrané koncerty českých a zahraničních kapel. Před hlavní festivalovou scénou bude speciální

zóna určená pouze pro návštěvníky se sluchovým postižením.

Pro větší komfort zdravotně znevýhodněných návštěvníků pořadatelé soustředili všechny důležité služby na jedno místo u hlavního vstupu do areálu. Bude tam k dispozici Info Point a pokladna Colours bez bariér, stanoviště bezbariérového taxi a parkoviště vyhrazené pouze pro ZTP a ZTP/P návštěvníky. Relax zóna Colours bez bariér se bude nacházet přímo ve festivalovém areálu.

Pořadatelé festivalu upozorňují držitele průkazů ZTP a ZTP/P, aby si nezapomněli rezervovat své oblíbené programové body na diskusním fóru Meltingpot přes rezervační systém Go-[Out](#) nebo na [webu Colours of Ostrava](#). Rezervaci doporučují provést ještě před festivalem, nejpozději však 30 minut před začátkem programu. S rezervací je nutné se dostavit 15 minut před začátkem představení, jinak propadá.

Kontaktní e-mail: bezbarier@colours.cz funguje celoročně a od 15. května 2024 bude v provozu i kontaktní telefon 731 932 768, kde získáte všechny potřebné informace k projektu a zároveň si na nich můžete zarezervovat níže popsané služby.

**Colour bez bariér –
podrobné informace
pořadatele**

1. Nižší vstupné:

- možnost zakoupení čtyřdenní vstupenky na festival za zvýhodněnou

cenu 1190 Kč pro držitele průkazu ZTP a ZTP/P, pouze bezhotovostní platba;

- vstupenky je možno zakoupit pouze v místě konání festivalu na samostatné pokladně Colours bez bariér umístěné u hlavního vstupu na festival;
- pro rychlé odbavení na pokladně si však návštěvníci mohou vstupenky rezervovat předem, a to e-mailem: bezbarier@colours.cz – evidujeme jméno, příjmení, číslo průkazu a jméno doprovodu;
- na jeden průkaz ZTP je možno zakoupit pouze jednu zvýhodněnou čtyřdenní vstupenku;
- na jeden průkaz ZTP/P je možno zakoupit pouze jednu zvýhodněnou čtyřdenní vstupenku včetně doprovodu zdarma;
- v případě, že návštěvníkem je dítě do 15 let s průkazem ZTP/P, platí doprovod 1190 Kč;
- akceptujeme i průkazy ZTP a ZTP/P jiných členských států EU;

2. Facebooková skupina Colours bez bariér:

- skupina slouží pro lepší komunikaci s vámi, zveřejňujeme v ní všechny aktuální informace, novinky či zajímavosti;
- tato skupina neslouží k rezervacím služeb;
- skupinu naleznete [zde](#);

3. Servis pro návštěvníky s autismem:

- možnost objednat si předem asistenta, který je speciálně proškolen jako doprovod osob s autismem –

tato služba je zdarma, maximální doba trvání asistence je 8 hodin za jeden den;

- možnost navštívit speciální relaxační zónu určenou pouze pro návštěvníky s PAS v rámci festivalového areálu, která bude vyznačena ve speciální mapě Colours bez bariér určené pro zdravotně znevýhodněné návštěvníky;
- v ČEZ Family parku bude nufukovací stan se Snoezelen terapií;
- možnost objednat si předem hlídání pro děti s autismem od 3 let, tato služba bude zpoplatněna;
- nezapomeňte si rezervovat své oblíbené programové body na diskusním fóru Meltingpot přes rezervační systém GoOut nebo na webu Colours of Ostrava (viz odkazy výše). Rezervaci doporučujeme provést ještě před festivalem, nejpozději však 30 minut před začátkem programu. S rezervací je nutné se dostavit 15 minut před začátkem představení, jinak propadá.

4. Servis pro návštěvníky se sluchovým postižením:

- speciální zóna určená pouze pro návštěvníky se sluchovým postižením přímo před hlavním pódiem – prosíme tyto návštěvníky, ať chodí na koncerty s dostatečným předstihem;
- možnost objednat si předem asistenta, který ovládá základy znakového jazyka – tato služba je zdarma, maximální doba trvání asistence je 8 hodin za den;
- vybrané přednášky a besedy diskusního fóra Meltingpot budou tlumočeny do českého znakového jazyka;
- Amber Galloway Gallego bude do uměleckého znakového jazyka tlumočit vybrané koncerty zahraničních hvězd;
- vybrané koncerty českých interpretů bude do uměleckého znakového jazyka tlumočit skupina Hands Dance;
- všechny tyto vybrané přednášky a koncerty budou v našich informačních materiálech a na webových stránkách označeny piktogramem pro neslyšící osoby:

- kompletní seznam koncertů a přednášek tlumočených do znakového jazyka si můžete stáhnout [zde](#);
- nezapomeňte si rezervovat své oblíbené programové body na diskusním fóru Meltingpot přes rezervační systém GoOut nebo na webu Colours of Ostrava. Rezervaci doporučujeme provést ještě před

festivalem, nejpozději však 30 minut před začátkem programu. S rezervací je nutné se dostavit 15 minut před začátkem představení, jinak propadá.

- základní informace k projektu v českém znakovém jazyce uvádíme v tomto krátkém [videu](#).

5. Servis pro návštěvníky se zrakovým postižením:

- možnost objednat si předem asistenta, který je speciálně proškolen pro doprovod nevidomých a slabozrakých – tato služba je zdarma, maximální doba trvání asistence je 8 hodin za den;
- praktická příručka pro nevidomé v Braillově písmě;
- hmatový plán areálu pro nevidomé s vyznačením všech festivalových scén;
- na Info Pointu Colours bez bariér před hlavním vstupem do areálu si budete moci zapůjčit 3D hmatový model Auly Gong, který je lehký a přenosný – bezplatně si jej mohou zapůjčit návštěvníci s poruchami zraku oproti vratné záloze 200 Kč; tito návštěvníci si tak mohou lépe představit prostor, kde probíhají naše nejatraktivnější přednášky, koncerty a divadelní představení;
- upozorňujeme držitele průkazů ZTP a ZTP/P, aby si nezapomněli rezervovat své oblíbené programové body na diskusním fóru Meltingpot přes rezervační systém GoOut nebo na webu Colours of Ostrava; rezervaci je možné provést nejpozději 30 minut před začátkem programu. S rezervací je nutné se dostavit 15 minut před začátkem představení, jinak propadá.

6. Bezbariérové stanové městečko vedle festivalového areálu:

- i letos nabízíme našim návštěvníkům bezbariérové ubytování ve festivalovém kempu u areálu Colours of Ostrava;
- v rámci kempu vedle festivalového areálu vyčleníme prostor, který bude speciálně určen pro naše zdravotně znevýhodněné návštěvníky s průkazem ZTP a ZTP/P, kde nabízíme:
 - 50 námi postavených stanů, každý z nich je určen pro dvě osoby – ubytování zdarma;
 - 30 míst pro postavení vlastního stanu – poskytnutí prostoru zdarma;
 - 40 parkovacích míst zdarma;
- kapacita stanového městečka je omezena a je předem nutná rezervace stanu, místa pro postavení vlastního stanu i parkovacího místa na e-mailu: bezbarier@colours.cz;
- na základě rezervace do stanového městečka vám vystavíme voucher s čárovým kódem, který vám zašleme e-mailem;
- po vytištění vás bude voucher

opravňovat ke vstupu do stanového městečka;

- při vstupu do stanového městečka se kromě voucheru musíte prokázat i platným průkazem ZTP, případně ZTP/P.
- pro držitele voucheru zajistíme prodej zvýhodněných vstupenek 1190 Kč přímo v kempu, tudíž nemusí navštívit speciální pokladnu Colours bez bariér u hlavního vchodu na festival – je možná pouze bezhotovostní platba;
- bez rezervace předem (bez voucheru) vám nebudeme moci garantovat ubytování v našem kempu.

7. Rezervace parkovacích míst:

- na parkovišti vedle festivalového areálu jsme vyčlenili pro držitele průkazů ZTP a ZTP/P 70 parkovacích míst zdarma;
- na parkovišti v kempu jsme vyčlenili 40 parkovacích míst zdarma (viz bod 6);
- rezervace probíhají prostřednictvím e-mailu: bezbarier@colours.cz;
- k rezervaci je potřeba zaslat SPZ vozidla a telefonní číslo;
- na základě rezervace vám vystavíme voucher s čárovým kódem, který vám zašleme e-mailem;
- po vytištění vás bude voucher opravňovat k parkování;
- na místě se kromě voucheru musíte prokázat i platným průkazem ZTP, případně ZTP/P;
- bez rezervace předem (bez voucheru) nebudete mít možnost v areálu zaparkovat.

8. Doprava v rámci města Ostrava bezbariérovým taxi (tzv. BB TAXI):

- jízdy budou realizovány pouze v rámci města Ostravy a jeho příměstských částí, které jsou součástí MHD Ostrava;
- jízdy na festival budou realizovány v době konání festivalu do 18 hodin.;
- jízdy na festival si můžete objednat předem na telefonním čísle, které je určeno pouze pro rezervaci bezbariérové přepravy: 732 253 505, kontakt bude aktivní od 8. 7. 2024;
- pro jízdy z festivalu bude sloužit speciální zastávka BB TAXI u hlavního vchodu do areálu s vlastním jízdním řádem;
- v pravidelných hodinových intervalech mezi 19–02 hod. budou od areálu vyjíždět dvě bezbariérová vozidla BB TAXI, která vás zavezou do hotelu, na vlak nebo do vašich domovů v rámci města – u této služby je nutná rezervace;
- cena bezbariérové přepravy v rámci Ostravy je 70 Kč/jízda/osoba – je možná pouze bezhotovostní platba;
- pořadatel si vyhrazuje právo odmítnout přepravit podnapilé a nevhodně se chovající návštěvníky.

9. Asistenti Colours bez bariér:

- asistenty jsou dobrovolníci, kteří usnadňují našim návštěvníkům pohyb po areálu, dělají jim doprovod a jsou jejich společníky a průvodci programem;
- předem si můžete zarezervovat i asistenta, který ovládá základy českého znakového jazyka;
- návštěvníci se zrakovým postižením mají možnost zarezervovat si asistenta speciálně proškoleného pro doprovod nevidomých;
- možnost objednat si předem asistenta, který je speciálně proškolen jako doprovod osob s autismem;
- upozorňujeme, že naši asistenti neposkytují osobní asistenční služby v sociální oblasti (zajištění stravování, hygieny apod.);
- asistenta si můžete zarezervovat prostřednictvím e-mailu: bezbarier@colours.cz, popřípadě od 15. 5. 2024 i na infolince 731 932 768;
- asistenti se po festivalovém areálu pohybují v tričkách s označením asistenta Colours bez bariér;
- tato služba je bezplatná;
- maximální doba poskytnutí asistence je 8 hodin za den.

10. Speciální zóny, vybavení a zřízení pro zdravotně znevýhodněné návštěvníky:

- k novinkám letošního roku patří „Relax zóna Colours bez bariér“, kde naleznete prostor pro odpočinek a relaxaci; zóna je vyznačena ve speciální mapě Colours bez bariér;
- zcela novou službou je i „Pneuservis Colours bez bariér“, kde si v případě potíží můžete nechat

opravit mechanický, ale i elektrický invalidní vozík; zóna je vyznačena ve speciální mapě Colours bez bariér;

- pokladna Colours bez bariér u hlavního vstupu na festival, zvýhodněné vstupenky lze zakoupit pouze na této pokladně (s výjimkou ubytování v kempu, viz bod 6);
- zvláštní vstup pro ZTP a ZTP/P návštěvníky u hlavního vchodu na festival, kde budou tito návštěvníci přednostně odbavováni;
- uzamykatelná bezbariérová WC (každý držitel průkazu ZTP a ZTP/P obdrží na Info Pointu Colours bez bariér vlastní klíček oproti vratné záloze 100 Kč);
- dvě bezbariérové tribuny, které jsou vyhrazeny pouze pro vozíčkáře, jedna z nich před 1. stage a druhá před 2. stage;
- všechny zpřístupněné budovy v areálu (Aula Gong, STC, Důl Hlubina) mají bezbariérová WC a výtahy;

11. Praktická příručka s mapou:

- festival vydává speciální mapu festivalového areálu, kde jsou zvýrazněna všechna místa určená pro ZTP a ZTP/P (bezbariérová WC, tribuny, výtahy, sprcha, stanové městečko, parkoviště, stanoviště BB TAXI);
- mapa, která vychází v českém i anglickém jazyce, je doplněna o praktické rady pro zdravotně znevýhodněné návštěvníky festivalu Colours of Ostrava;
- praktickou příručku vydáváme i v Braillově písmě, doplňuje ji hmatový plán areálu pro nevidomé s vy-

značením všech festivalových scén;

- příručka s mapou je dostupná zdarma v Info Pointu Colours bez bariér a na speciální pokladně Colours bez bariér;

- pokud se rozhodnete blíže prozkoumat nejenom náš festival, ale i Ostravu, tak bychom vás rádi upozornili na [interaktivní mapu přístupnosti města Ostravy](#).

12. Informační centrum Colours bez bariér:

- od 15. 5. 2024 bude v provozu infolinka Colours bez bariér – 731 932 768, e-mail: bezbarier@colours.cz, funguje celoročně;
- na uvedených kontaktech získáte všechny potřebné informace týkající se projektu Colours bez bariér a můžete si na nich zarezervovat popsané služby;
- telefonní kontakt pro rezervaci bezbariérové přepravy BB TAXI je 732 253 505 a bude aktivní 8. 7. 2024;
- v době konání festivalu jsme pro vaše pohodlí soustředili všechny důležité služby na jedno místo u hlavního vstupu do areálu. Na tomto místě bude k dispozici Info Point a pokladna Colours bez bariér, stanoviště bezbariérového taxi a parkoviště vyhrazené pouze pro ZTP a ZTP/P návštěvníky.

Jelikož mohou být některé informace k projektu Colours bez bariér průběžně aktualizovány, sledujte stránku [Colours od Ostrava](#) a facebookovou skupinu [Colours bez bariér](#).

Vlastní výroba a vývoj

PROFESIONÁLNÍ ÚPRAVY VOZIDEL OD VÝROBCE

vývoj | výroba | montáž | prodej

ELEKTRICKÝ POHON INVALIDNÍHO VOZÍKU **HURT-e**

Dejte vozíku křídla

Nový web

www.RUCNIOVLADANI.CZ

www.HURT-e.CZ

HURT s. r. o.

Bambousek 664

281 26 Týnec nad Labem

Česká republika

Tel.: +420 321 781 363 / +420 723 272 401

E-mail: info@rucniovladani.cz / info@hurt-e.cz

www.facebook.com/rucniovladani

Poradce pro Moravskoslezský kraj - tel. +420 724 314 876

Poradce pro Zlínský a Olomoucký kraj - tel. +420 736 617 416